
Kommunplan 2011

med utblick 2012-2013

KF 2010-06-21 § 40, revidering KF 2010-12-14 § 169

Kommunplan 2011, med utblick 2012-2013

Beskrivning: Revidering av budget och verksamhetsplanering för år 2011
Period: 2011
Version: Kommunfullmäktige 2010-12-14, § 169/2010
Omslagsbild: Bildarkivet
Produktion: Kommunledningskontoret
Dnr: 2010/186 031
Dokument: VUP 1 2010:/ Winess:/ kajo

Innehållsförteckning

Mora kommun	4
Förutsättningar för verksamhetsåret	16
Nämndernas verksamhetsplanering och budget	31
Valnämnd.....	32
Överförmyndare	33
Kommunstyrelsen.....	34
Gemensam servicenämnd IT-organisation.....	38
Räddningstjänsten.....	40
För- och grundskolenämnden	42
Gymnasienämnden	46
Socialnämnden	50
Gemensam nämnd social myndighetsutövning.....	54
Kulturnämnden	55
Tekniska nämnden.....	60
Byggnadsnämnden.....	63
Miljö- och hälsoskyddsnämnden (för Mora och Orsa).....	66
Bolagens verksamhetsplanering och budget.....	69
Moraparken AB	70
Morastrand AB	72
Moravatten AB.....	74
Ekonomisk ordlista.....	76

Mora kommun

Politisk plattform 2011-2014

Vår vision för Moras fortsatta utveckling

Socialdemokraterna och Centerpartiet i Mora fortsätter att verka i en koalition med en klar majoritet i Moras kommunfullmäktige. Denna samverkan bygger på en gemensam vision och plattform, som utgör grunden för fortsatt politisk stabilitet till gagn för en långsiktig utveckling av Mora.

Mora är del av och drivkraft i en mycket attraktiv turist/upplevelseregion vilket, tillsammans med ett brett näringsliv inom såväl handel, tjänsteproduktion och tillverkningsindustri, ger oss förutsättningar och möjligheter som vi samverkande partier ska ta tillvara och utveckla. Det ska ske genom en rad insatser på olika områden för att främja en fortsatt tillväxt som ger en förstärkning av sysselsättningsläget och ger medborgarna en bättre samhällsservice och skola.

Arbetet med att ta fram en gemensam vision för kommunen som organisation och Mora som ort har pågått under 2010 och kommer att intensifieras under 2011. Den gemensamma visionen för Mora ska tala till våra hjärtan och skapa en känsla av mening, helhet och engagemang. Visionen kommer att bygga på den befintliga bilden av Mora och hur vi ska kunna utveckla våra förutsättningar för att bli en unik plats i människors medvetande.

Leva och växa i Mora

Från förskola till högskola – i Mora finns närheten

Huvudinriktningen på vår skolpolitik är tydlig. Fokus ska ligga på lärande, kunskap och dokumenterat resultat. Elevers vilja och lust att lära ska stimuleras. Vi ska ha kompetenta, kritiskt granskande och kreativa elever. Elevinflytandet behöver utvecklas.

Grundskolan ska fortsätta att utvecklas och tillhöra de bästa i landet. Redan från och med 2011 kommer barn- och utbildningsnämnden att tillföras 4 miljoner årligen som ska användas för att utöka det professionella stödet till barn med behov av särskilt stöd i grundskolan.

Vi ska ha en god gymnasieutbildning för alla våra elever. Samtliga elever på gymnasiet, även i yrkesförberedande program, ska erbjudas möjlighet att skaffa sig högskolebehörighet.

Barn – en möjlighet

Vi ska på olika sätt skapa kreativa lösningar för att ge varje barn optimala förutsättningar.

Vi ser olikheter som möjligheter, inte som hinder. Vi vill att alla barn ska ha rätt att utvecklas och nå kunskapsmålen. Barn och elever i behov av särskilt stöd ska vara prioriterade. För oss kommer kvalitén i skolan och barnomsorgen i första rummet. Vi ser ett utökat föräldraengagemang som en förutsättning för en bättre skola. Vi ser friskolor, kooperativ och andra driftsformer som en möjlighet, där de ger ökad kvalitet och/eller bidrar till ett effektivare resursutnyttjande eller andra fördelar.

Föräldrautbildning är ett medel att uppnå ett ökat föräldraengagemang.

Kreativ förskola

Förskolan ska ge alla barn kreativ stimulans genom lek och lustfyllt lärande. En bra kvalitet i förskolan förutsätter att alla förskolor har utbildad personal och följer den nationella läroplanen.

Barngruppens storlek måste anpassas utifrån individerna i gruppen, ålder och lokalens beskaffenhet. Vi ska ha god tillgänglighet inom barnomsorgen.

Den öppna förskolan

Den öppna förskolan fyller en viktig funktion för barns sociala utveckling och småbarnsföräldrars möjligheter till kontakt och utveckling i sin föräldraroll. Verksamheten kan också fylla en viktig funktion för att skapa sociala relationer för inflyttade från Sverige och andra länder.

Byskolor - närhet och trygghet

En viktig kvalitetsaspekt är trygghet och närhet. Små barn upp till årskurs tre ska så långt möjligt erbjudas förskola och skola i närheten av hemmet. För lite större barn, där kraven på skolans pedagogiska bredd ökar och barnen därmed kan behöva en större skolas resurser, gäller att vi ändå måste kunna erbjuda trygga skolmiljöer och säkra skolvägar.

Den bästa grundskolan

Grundskolan ska fortsätta att utvecklas och tillhöra de bästa i landet. I en föränderlig värld är det viktigt att all personal har den kompetens som dagens skola kräver. Det är särskilt viktigt att utveckla skolans organisation och ledarskap.

Grundskolan ska därför tillföras särskilda strukturmedel, 6 miljoner under 2011, 4 miljoner under 2012 och 2 miljoner under 2013 med syfte att arbeta fram en arbetsmetodik som passar en föränderlig och modern skola som skall göra Mora till en av Sveriges bästa skolkommuner.

Gymnasiet – bredd och topp

Vår gemensamma gymnasieskola är stark. Genom bland annat collegeutbildningar, idrottsutbildningar, näringslivssamverkan och estetisk verksamhet kan vi erbjuda en konkurrenskraftig utbildning. Entreprenörskap, t ex Ung Företagsamhet, ska inrymmas i fler av gymnasiets program och kunna ges som ett frivilligt alternativ.

Högre utbildning i Mora

Genom möjlighet till distansstudier och tentamina på hemmaplan ska vi ge goda möjligheter till högskolestudier på hemmaplan.

Folkbildning

Vi ser också folkhögskolan som en resurs för unga vuxna på orten som söker alternativ för fortsatt utbildning. Folkbildning genom studieförbundens verksamhet ska fortsatt stödjas.

Kvalitet och matglädje

Intresset för mat ökar och det är givetvis något vi välkomnar och något vi bör ta fasta på för att höja människors livskvalitet och stärka Sverige som matland. En viktig del för att få bättre mat i skola och omsorg är att kommunen köper in bra mat.

Upphandling

Genom att ställa relevanta krav vid upphandling kan vi nå målet om ökad kvalitet och matglädje. För oss är det viktigt att den mat som serveras till barn och äldre är nyttig och god, men också att den präglas av matglädje.

För att kunna göra det möjligt att upphandla mer närodlade produkter ska kommunen dela upp upphandlingarna i mindre delar samtidigt som vi inför en distributionscentral dit varor levereras för vidare distribution ut i kommunen. Detta kommer att ge förutsättningar för dalabönder att kunna lämna anbud på ett mindre produktsortiment.

Närodlat, ekologiskt och Fair Trade är viktiga punkter som ska prövas vid upphandling.

Svenskt djurskydd

Vi vill att mat som köps in till Mora kommun ska vara producerad i enlighet med svensk-djurskyddslagstiftning.

Kultur, fritid

Mora har också ett rikt idrotts- och föreningsliv. Mora kommun har genom idrottsföreningarna fått en profilering inom idrotten som vi vill förstärka.

En god kultur- och fritidsverksamhet ger kommuninvånare ett rikare och friskare liv och bidrar till en positiv samhällsutveckling. Kulturverksamheten och olika kulturarrangemang är också oerhört betydelsefulla för Moras varumärke och attraktionskraft.

Idrott och föreningsliv

Idrotten ska kunna utvecklas i Mora. För att Mora som är en liten kommun med begränsad skattekraft ska kunna möta idrottens behov, behövs ett samarbete mellan idrottsföreningar, kommersiella intressen och kommunen. Föreningarna i Mora har de senaste åren utvecklat sitt samarbete och vi ser gärna att denna typ av samverkan utvecklas vidare.

Vi ska öka föreningsstödet och samtidigt förändra formerna för på vilket sätt föreningar får stöd. Ett gott arbete med drogfrågor, jämställdhet, socialt ansvar, motverkande av ”toppning” inom ungdomsidrotten, mm, ska premieras.

Kulturliv

Ett rikt kulturliv gör att människor vill leva och verka i Mora, vilket bland annat underlättar arbetslivets rekrytering av nya medarbetare. Ett kulturutbud av hög kvalitet ger lyskraft åt Siljansbygden och bidrar till marknadsföringen. Samarbetet mellan besöksnäringen, kulturen och idrotten har en stor potential som ännu inte används fullt ut.

En öppen och bejakande attityd till ungdomars kultur är viktig. Ungdomens Kulturhus kommer därför att fylla en viktig funktion. Verksamheter som musik, dans, teater och film är exempel på vad som kan finnas i huset, vars verksamhet ska drivas av och för ungdomar samt vara en öppen mötesplats för alla!

Ett jämlikt Mora utan hindrande fördomar

Varje människa är unik, men människovärdet är lika. Alla människor har rätt att bli behandlade med respekt. Detta gäller alla, oavsett exempelvis ekonomiska förutsättningar, etnisk bakgrund, religiös övertygelse, kön, sexuell läggning, ålder och funktionsnedsättning.

Som de folkrörelsepartier vi är, så är det vår övertygelse att endast genom en bred förankring i människors vardag och hos alla grupper i samhället kan vi bygga ett solidariskt och rättvist samhälle för alla.

Ett jämlikt samhälle kräver samma rätt, samma möjligheter och samma skyldigheter för alla invånare. Allt vårt arbete med integrationsfrågor måste bygga på att ge människor med andra kulturella och etniska bakgrunder förutsättningar att själva stärkas och utvecklas i samhället, och att alla ömsesidigt bidrar positivt till integrationen.

Integrationsarbetet måste utgå ifrån det faktum att alla individer är olika och med olika kulturell och etnisk bakgrund. Men med den självklara utgångspunkten att alla människor har samma värde.

En hjälpande hand – till den som inte klarar allt själv

Vård och omsorg ska stärka människors trygghet. Den ska erbjuda hög kvalitet, vara på lika villkor och gälla alla skeden i livet. Vård och omsorg ska finnas tillgänglig för var och en efter behov.

Vi ska utveckla äldreomsorgen och ge de äldre ökad valfrihet och större möjligheter att bestämma över sin egen vardag – vilken hjälp de vill ha och hur de vill bo. När hälsan sviktar, och man inte längre klarar sig på egen hand, ska hemtjänsten, vården och omsorgen finnas där utan krångel och vara av hög kvalitet. Vi vill erbjuda viss hemtjänst utan biståndsprövning.

Vi kommer också att fortsätta att bygga ut anhörigstöd och avlastningsplatser.

Att kunna styra över sin livssituation även när man blir äldre är viktigt för välbefinnandet. De äldre ska kunna välja om de vill bo kvar i eget boende eller flytta till annat boende. I Mora finns redan idag ett stort antal trygghetsboenden men det finns också ett behov av seniorboende: ett boende för unga, friska pensionärer. Detta kan åstadkommas genom att bygga fler lägenheter i centrala Mora med hög tillgänglighet.

Ofrivilligt särboende ska inte förekomma.

För att kunna erbjuda en vård och omsorg av hög kvalitet och med ett gott omhändertagande, ska vi med ett aktivt utbildnings- och kompetensutvecklingsarbete säkerställa att vår personal har en fortsatt hög kompetens.

Full delaktighet och inflytande för funktionsnedsatta

En av fem som lever i Mora har någon form av funktionsnedsättning. Det kan röra sig om personer med rörelsehinder, nedsatt syn eller hörsel, psykisk funktionsnedsättning, allergier eller läs- och skrivsvårigheter. För att alla människor ska kunna ta del av kommunens verksamheter krävs det att lokaler, byggnader, utemiljö och information är tillgänglig för alla.

Medborgarperspektivet innebär att personer med funktionsnedsättning har rätt till full delaktighet och inflytande i hela samhällslivet. Tillgänglighet är en fråga om demokrati. Utestängning och bortsortering på grund av funktionsnedsättning är diskriminering. Arbetet i det kommunala handikapprådet ska fortsätta att utvecklas så att rådets kompetens kan användas aktivt.

Att vara ung i Mora

Mora har genom flera års målmedvetet arbete med ungdomsdemokrati av ungdomsstyrelsen fått utmärkelsen ”Årets ungdomskommun”. Demokratifrågorna för ungdomar ska även i fortsättningen vara högt prioriterade.

Det är viktigt att uppmärksamma barn och ungdomars uppväxtvillkor. Vi ska upprätta och genomföra handlingsplaner för familjer och barn i behov av särskilt stöd så fort problem har identifierats, genom att utveckla samverkan mellan alla berörda parter. Det finns många oroande signaler om ungdomars droganvändning och psykiska ohälsa, faktorer som ofta är orsak till våld.

Vår utgångspunkt måste i alla lägen vara att hjälpa och stödja de barn och unga som har problem, mobbas eller far illa, framför allt för det enskilda barnets skull.

Trygghet, närhet och trivsel i människors vardag

Brottsofferjouren och kvinnojouren bedriver en viktig verksamhet för den som drabbas av brott eller våld i nära relation. Dessa verksamheter ska fortsatt stödjas.

Grannsamverkan är effektivt för att minska brottsligheten och öka tryggheten, liksom trygghetsvandringar är en flexibel metod för att upptäcka och åtgärda platser som upplevs som otrygga eller bedöms vara osäkra.

Stadsmiljöns betydelse får heller inte underskattas. En trivsam centrummiljö som lockar människor och aktiviteter inte bara dagtid, skapar både trivsel och trygghet och ökar Moras attraktionskraft för både besökare och kommuninvånare.

Ekonomi och miljö

Ekonomisk hushållning

Mora ska i sin budget formulera mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Målen ska uttryckas i såväl ekonomiska som verksamhetsmässiga termer. Det innebär att varje generation ska bära sina egna kostnader och att verksamheten ska bedrivas kostnadseffektivt och ändamålsenligt.

Kommunens ekonomi är emellertid starkt kopplad till konjunktursvängningar, politiska beslut i Riksdagen och EU och andra faktorer utanför kommunens kontroll. Vi vill därför starkt betona vikten av en god ekonomisk hushållning och en väl fungerande budgetprocess och budgetuppföljning.

Resultatmål

Vi har som mål att kommunen långsiktigt har ett årligt resultat på 3 %, där även framtida pensionsåtaganden beaktas. Resultatet ska värdesäkra kommunens tillgångar och göra det möjligt att finansiera nödvändiga investeringar med egna medel. Kommunkoncernens låneskuld ska i balansräkningen vara högst 55.000 kr per invånare.

Det ekonomiska utrymme vi förmår skapa ska i första hand användas till att utveckla kvaliteten inom skola, vård och omsorg. Ska välfärd och tillväxt klaras i framtiden måste vi hålla väl med våra resurser, vilket är ett gemensamt intresse för både medborgarna och de anställda i Mora kommun.

Kommunalskatt

Samtidigt är det viktigt att vi dels strävar efter att ha en kommunalskatt som inte överstiger genomsnittet för andra jämförbara kommuner, dels förmår genomföra satsningar för att underlätta och främja befolkningstillväxten i kommunen.

I ett första steg ska kommunalskatten sänkas med 10 öre från och med 2011.

Miljömässig hushållning

En klok hushållning med våra lokala och globala resurser är en förutsättning för en bra framtid i Mora. Grunden till Moras miljöarbete är våra regionala och lokala miljömål som upprättas och följs upp i årliga planer.

Kommunen ska fortsätta arbetet med att, tillsammans med det lokala näringslivet och organisationer, utveckla Mora till en uthållig kommun.

De kommunala bolagen och kommunen som fastighetsägare ska vara föregångare i miljöarbetet. Vid ny- och ombyggnad ska alltid energieffektivisering vara prioriterat med målsättningen att nå så nära nollförbrukning som vid varje tillfälle är ekonomiskt försvarbart.

Förtätad bebyggelse i byarna och tätorten skapar miljövinster på flera plan och bör därför stimuleras.

Natur

Det öppna kulturlandskapet är en del av bilden av Mora. Mora kommun ska vara drivande i att se till att hålla kulturlandskapet öppet.

Mora har både råvaran, möjligheterna och kunskapen att förädla trä. Möjligheten att bygga i trä istället för betong ska prövas i varje byggnation hos kommunen och de kommunala bolagen. Det gynnar miljön och skapar arbetstillfällen.

Fordon och trafik

En väl fungerande infrastruktur är en förutsättning för ett bra miljöarbete.

Alla fordon som tas i bruk av kommunen och de kommunala bolagen ska vara miljöklassade. Den självklara målsättningen med den kommunala bilparken är att den ska kunna drivas på bränslen som är fossilfria.

Våra möjligheter i energiomställningen

Energiomställningen skapar möjligheter för oss i Mora. Det kan innebära många nya arbetstillfällen inom dessa energisektorer. I Mora finns stora energitillgångar i form av förnybara energikällor. Kommunen ska ta en aktiv del när det gäller att undersöka möjligheterna för att utveckla dessa.

Mora kommun ska vara positivt inställd till vindkraft, men etableringarna ska prövas gentemot kommunens vindbruksplan.

Infrastruktur och samhällsbyggnad

Mora – en knutpunkt

För att Mora ska kunna förverkliga framtida tillväxt, inflyttning och etablering av nya verksamheter måste vi ha en väl fungerande och bekväm persontrafik på landsväg, järnväg och flyg. Mora ska vidareutvecklas som trafikknutpunkt och därmed bidra till regionförstoring som lockar nya inflyttare, underlätta arbetspendling och medverka till att behålla de Morabor som arbetar på annan ort. Moras infrastruktur behöver därför förbättras.

Resecentrum

Ett resecentrum skapar möjligheter för den enorma besöksnäringen i Dalarna. I ett resecentrum kopplas tåg, buss, bil, cykel och gångvägar ihop för att skapa ett effektivt och bekvämt resande. Mora flygplats har därtill ett strategiskt läge som möjliggör för besöksnäringen att flyga in nationella och internationella turister till norra Dalarna.

Trafiken i Mora

Det påbörjade arbetet med Moras genomfart ska ha hög prioritet hos Trafikverket och kommunen. Mora kommun ska arbeta för att överfarten Sandängsleden finns med i Trafikverkets planering.

Många av våra byar har trafikmiljöer som kan behöva åtgärdas. Dessa behöver inventeras och ett åtgärdsprogram ska tas fram i samarbete med Trafikverket.

Kommunens gång- och cykelvägar behöver byggas ut och standarden på befintligt nät ses över.

Vasaloppsvägen och riksvägarna

Vasaloppsvägen Mora - Sälen är ett viktigt förbättringsprojekt för att stärka arbetsmarknadsförstoring vid den utbyggnad som sker av turist- och besöksnäringen i norra och västra Dalarna.

Vi vill också se satsningar på Rv 70, Rv 80 och E45 som har en avgörande betydelse för besöksnäringen och regionförstoringen i Dalarna.

Järnvägstrafiken

Dalabanan Mora – Stockholm är en huvudprioritering för oss. Det är den som ska klara både gods- och persontransporterna till och från Mora. På Dalabanan är målet en restid mellan Mora – Stockholm på 2:55 vilket kräver stora statliga satsningar.

Vi ska i samarbete med Trafikverket starta arbetet med att flytta godsbangården från centrala Mora till ett nytt industriområde söder om Mora.

Vi ser positivt på Inlandsbanans utveckling.

Flygtrafiken

I kombination med transportsystemen väg och järnväg har flygplatsen i Mora en viktig strategisk betydelse. Den har avgörande transportpolitisk betydelse för besöksnäringen, industri- och tjänsteföretag vad gäller tillgänglighet, regional utveckling och sysselsättning på både kort och lång sikt.

Bostadsförsörjning och näringsliv

Mora är en kommun med ett brett näringsliv. En mängd små- och medelstora företag bidrar till att stärka dess mångfald och minska kommunens sårbarhet.

Mora har framgångsrika teknikföretag som präglas av hög kompetens och stark entreprenörsanda. Den expanderande turismen och besöksnäringen skapar många nya möjligheter och arbetstillfällen. Fortsatta investeringar inom handelssektorn bidrar också till både ett ökat utbud och nya arbetstillfällen, som stärker Moras roll som regioncentrum i norra och västra Dalarna.

Teknikföretagens stabila ställning och en växande handels- och besöksnäring skapar goda förutsättningar för en stark tillväxt i tjänstesektorn.

Den växande besöksnäringen behöver ännu fler entreprenörer som kan utveckla en professionell besöksnäring med hög kvalitet.

Mora ska marknadsföras som en bra kommun för arbete, boende och företagande. Det är en prioriterad målsättning att Mora ska öka i folkmängd och nya företag etableras.

Bostadsbyggande

Under senare år har det lediga bostadsbeståndet minskat och bristen på bostäder kan hämma en fortsatt utveckling av Mora.

Fler bostadsområden ska därför projekteras, gärna med hjälp av externa intressenter, och fler bostäder behöver byggas i attraktiva lägen. Vi vill genom förtätning i befintliga bostadsområden också möta en allt tydligare efterfrågan på centrala bostäder med god tillgänglighet.

En levande landsbygd

Samhällsutvecklingen har lett till att landsbygden berövats viktig service och infrastruktur. Moras byar har mycket goda möjligheter att bidra till kommunens utveckling, bland annat genom att de erbjuder attraktiva miljöer för inflyttning.

Det är viktigt att stimulera invånarna att ta ansvar för utvecklingen i den egna byn. Genom samverkan mellan privata, ideella, kommunala och andra offentliga aktörer kan det skapas en attraktiv och konkurrenskraftig landsbygd för alla.

Höghastighetsnät för IT till Moras byar är under utbyggnad vilket ger Moras befolkning och företag ha möjlighet att utnyttja alla de tjänster som följer med. Landsbygdens möjligheter ska särskilt betonas i kommunens näringslivspolitiska program.

Arbetsmarknad

Mora har ett strategiskt läge i Dalarna som centralort för den norra länsdelen och som knutpunkt för stora delar av Dalarnas besöksnäring. Förutsättningarna är goda för att Mora ska kunna utvecklas ytterligare inom alla näringslivsområden. Ett positivt näringslivsklimat är betydelsefullt för att skapa tillväxt och flera jobb. Vi ska upplevas som den mest företagsvänliga kommunen i Dalarna.

Alla som går ut klass nio och första året på gymnasiet ska erbjudas ett sommarjobb. Arbetslösa unga vuxna mellan 18-24 år ska erbjudas ett program där de får stöd och hjälp med att komma närmare arbetsmarknaden eller fortsatta studier.

Näringslivspolitiskt program

Kommunens näringslivspolitiska program ska vara ett viktigt instrument för att uppnå detta. Det handlar framför allt om att göra det möjligt för små företag att växa, utvecklas och skapa lönsamhet.

Det lokala näringslivspolitiska programmet ska stimulera etablering och underlätta samverkan mellan olika företag. Uppbyggnad av olika former av företagskluster där företag inom likartade branscher samverkar är en viktig politisk ambition.

Tillgången till mark för etablering av företag och planering av framtida expansionsområden för företagande och handel är viktiga strategiska frågor.

Näringslivets förutsättningar är intimt sammankopplat med infrastrukturens kvalitet och framtida utveckling. Huvudstråken för person- och godstrafik på väg, järnväg och flyg, liksom ett väl utbyggt högkapacitetsnät för IT har hög prioritet.

Näringslivet ska ha ”en dörr in” i sina kontakter med kommunen.

Kommunen ska vara delaktig i arbetet med att kompetensutveckla och matcha arbetskraften mot näringslivets och våra egna behov i en framtida arbetskraftsbrist.

För att framtidens näringsliv i Mora ska kunna utvecklas på ett slagkraftigt sätt så krävs också att vi försöker matcha vår gymnasieutbildning mot arbetsmarknadens behov.

Medarbetare, ledning och organisation

Ledarskap

Ledarskap handlar om att styra en verksamhet från ett läge till ett bättre. Om att skapa energi, lust och kraft för att realisera all den potential som är möjlig, externt och internt.

Ledarskapet i kommunen ska präglas av kompetens, lyhördhet, coachande inställning, tydlig ansvarsfördelning och ett gott värdskap. Kommunens organisation och ledningsstruktur ska vara tydlig för alla medarbetare. Processer och ärendehantering ska kunna förstås av alla och alla ska känna ett ansvar att ständigt förenkla och förbättra dessa.

Medarbetarskap

Det är viktigt att alla medarbetare förstår sin betydelse och att enskilda arbetsinsatser faktiskt påverkar hela verksamhetens gemensamma resultat. Vi ska bli bättre på att ta vara på medarbetarnas kompetens och vilja att utveckla effektivitet och kvalitet på den egna arbetsplatsen.

Medarbetarskapet ska präglas av ett gott värdskap i alla kontakter med medborgare, besökare och företag. Ett gott värdskap lägger grunden för verklig och långsiktig framgång i alla verksamheter där kontakt och kommunikation människor emellan står i centrum.

Kontakter och myndighetsutövning gentemot enskilda och företag ska utövas med tydlighet, konsekvens och med det goda värdskapet som ledstjärna.

Attraktiv arbetsgivare

Kommunkoncernens personalpolitik ska präglas av öppenhet, jämställdhet, delaktighet, mångfald och nytänkande. Mora kommun och dess bolag ska vara attraktiva arbetsgivare för att kunna rekrytera nya kompetenta medarbetare i en snar framtida situation med arbetskraftsbrist.

Vi ska arbeta för att skapa en gemensam personalpolitik för hela kommunkoncernen. Ett hälsobefrämjande ledarskap leder också till ökad frisknärvaro.

Det är också angeläget att utveckla arbetsformer som möjliggör för medarbetarna att få önskad sysselsättningsgrad.

Medborgarkontakter och demokratiutveckling

Vi ska fortsätta arbetet med att införa sk servicedeklarationer som beskriver vad medborgarna kan förvänta sig av kommunens tjänster, utifrån befintliga resurser, metoder, organisation och kompetens.

Vi vill få till stånd en bättre information till medborgarna i Mora, bland annat genom ett regelbundet återkommande informationsblad.

För att få en bredd i brukarnas och medborgarnas uppfattningar, kan och bör flera metoder användas, som t ex hearing, medborgarpaneler, intervjuer, enkätundersökningar och demokratidagar.

Vi kommer att utveckla dialogen mellan medborgare och politiker i olika frågor i olika frågor rörande Moras utveckling.

Vi vill också vitalisera den politiska organisationen och debatten.

Förutsättningar för verksamhetsåret

Utgångslägen i omvärlden

Den internationella lågkonjunkturen består men konsekvenserna för den svenska ekonomin är mer positiva än förväntat utifrån den globala krisen. Troligen kommer lågkonjunkturen att fortsätta ännu några år och en tillväxt i statsekonomierna förväntas inte förrän år 2012. Sysselsättningsgraden har sjunkit de senaste två åren och flera samhällssektorer har ställts inför svårigheter. Det gäller framförallt inom industrin, där många företag har haft och har låga ordergångar, även om en ljusning nu kan skönjas. Den låga sysselsättningsgraden har gett återverkningar på flera andra av näringslivets sektorer samt på den offentliga sektorn när skatteunderlagen minskat. Kostnaderna kan således inte tillåtas att öka i samma takt som tidigare. Staten har under 2010 kompenserat kommunerna för de minskade intäkterna och ger även ett mindre konjunkturstöd under 2011. Vi är alltså inne i en period som innebär stora utmaningar för kommunerna. Anspråken på insatser inom äldreomsorgen ökar. Detta kompenseras av att skolans elever blir färre vilket leder till ett behov av omstruktureringar. Stora grupper av anställda kommer dessutom att gå i pension. Samtidigt som pensionsåtagandet mot dem skall infrias behöver kommunerna ersättningsrekrytera i konkurrens med näringslivets sektorer. Förutom de ekonomiska påfrestningar det innebär i form av höjda kostnader för arbetskraft inom alla personalintensiva verksamheter, måste kommunerna även se till att bli en attraktivare arbetsgivare. Detta är på många sätt viktigt för att dessa ska kunna locka både människor med arbetslivserfarenhet och ungdomar. Infrastrukturella satsningar kan också komma att bli en lokal kommunal angelägenhet i ökad omfattning och kräva investeringar av olika slag.

Utgångsläge i Mora

Mora kommun måste som alla andra se till att ekonomi och verksamhet går ihop både nu och på längre sikt. Vi måste också ha en idé om hur verksamheten ska vara och bedrivas samt en vision som uttrycker ett önskat tillstånd som vi vill uppnå. Därtill behöver vi staka ut vägen genom att sätta upp mål som styr verksamheten i önskad riktning och takt. Kommunkonferensen använder ett webbaserat planerings- och styrsystem, Mora Plus IT. Den främsta anledningen är att skapa en tydligare koppling mellan upprättade politiska mål och den verksamhet som sker i kommunen. Användningen av ett webbaserat system gör det även lättare för medborgare, politiker och tjänstemän att förstå helheten med all kommunal verksamhet och vilken plats och betydelse den egna verksamheten har i denna. Planeringssystemet gör på ett tydligare sätt klart för alla i kommunen vilka områden som är prioriterade. Ett vanligt problem som både förtroendevalda och tjänstemän ställs inför är att de flesta idéer som presenteras är bra, men att vi inte har resurser att genomföra dem alla. Planeringssystemet förenklar prioriteringen mellan förslagen. All verksamhetsplanering och även uppföljningen kommer därför att ske i Mora Plus IT. Systemet utvärderas kontinuerligt och vidareutvecklas för att överensstämma med den politiska ledningens och verksamheternas behov av stöd.

Under de kommande åren har kommunen stora investeringar inplanerade. Det är åtgärder som bland annat genomförs för att uppnå de strategiska målen för Mora kommuns infrastruktur som kommunfullmäktige fastställt. Ett nytt resecentrum skall byggas för att underlätta resandeströmmarna till och från Mora, vilket kommer att vara gynnsamt för kollektiv arbetspendling, besöksnäring och regionförstoring. En förbättrad genomfart planeras och finansieras tillsammans med vägverket, ett nytt bostadsområde kommer att skapas norr om lasarettet och Norets handelsområde kommer att byggas ut. Alla typer av investeringar som görs i kommunen inne-

bär ökade kostnader. Det är därför angeläget att kommunen tidigt vidtar åtgärder i den ekonomiska planeringen som skapar det nödvändiga utrymmet för dessa kostnader.

Antalet människor som bor i Mora har varit förhållandevis konstant de senaste åren. Trots den politiska ambitionen att invånarantalet skall öka successivt till 21 000 invånare år 2010 ligger antalet på ca 20 100 och förväntas göra det ytterligare något år. Antalet barn i skolverksamheten har dock minskat de senaste 12 åren och kommer att göra det ytterligare ett till två år, samtidigt som andelen äldre i befolkningen ökar något. Underskottet på kompetent arbetskraft som förutsågs redan i början av seklet börjar nu bli påtaglig, både i kommunens näringsliv och i den kommunala organisationen. Det är en stor utmaning att tillgodose behovet av kompetens i de olika verksamheterna, i synnerhet som det på goda grunder kan antas att framtidens behov av kompetens skiljer sig från det behov som fanns fram till lågkonjunkturen inträffade. Kommunen leder arbetet att tillsammans med näringslivet identifiera det framtida kompetensbehovet och att skapa förutsättningar för att så långt möjligt tillgodose detta genom olika utbildningsåtgärder.

Utvecklingsfrågornas betydelse har ökat och det blir en annan utmaning att vidmakthålla en hög nivå på dessa i den krympande ekonomi som blivit följd av lågkonjunkturen. Det är dock viktigt att inte förlora framtidstron i en lågkonjunktur. Alla tidigare lågkonjunkturer har följts av en högkonjunktur. Denna gång är det dock kommunledningens inriktning att den kommande tillväxten inte skall ske på ett sätt som tär på vår livsmiljö som tidigare skett. För kommunen innebär det att viktiga satsningar och investeringar för framtiden skall fullföljas. Ett av de största åtaganden som görs kommande år är att inrikta kommunen mot att bli en "Uthållig kommun". Det innebär på sikt en omställning av all kommunal verksamhet till att vara långsiktigt hållbar och det kommer att utsätta våra förhållningssätt för nya utmaningar. Vidare investerar kommunen i ett eget vindkraftverk som skall producera en betydande del av kommunens egen elförbrukning.

Verksamheten kommer under år 2011 att präglas av lågkonjunkturen. Det gör att alla medarbetare måste pröva relevansen i de verksamheter som pågår samt göra stora ansträngningar för att öka kostnadseffektiviteten i de verksamheter som fortsätter. Ett sätt att effektivisera verksamheten är att bedriva den i samverkan med andra och att på det sättet ta mesta möjliga vara på medarbetarnas kompetens. Det är sannolikt angeläget att de centrala planeringsresurserna i kommunen kan avlasta förvaltningarna så att dessa kan fortsätta fokusera på sin kärnverksamhet. Förvaltningarna bör även ges ett bättre stöd än tidigare i respektive utvecklingsplanering, bland annat för att de skall samordnas på ett bra sätt. Den begynnande bristen på kompetent arbetskraft både i kommunens organisation och på arbetsmarknaden i övrigt understryker behovet av att sådan flyttar in till kommunen. Det är inte troligt att en sådan inflyttning kan ske i någon större utsträckning från andra regioner i Sverige, vilka i regel har samma problem att brottas med. Det är sannolikt mera angeläget att på kommunal nivå överväga konkreta åtgärder för att uppmuntra arbetskraftinvandring från andra länder, även utanför Europa.

Det är prioriterat att näringslivet uppfattar kommunen som företagsvänlig och att kommunen utvecklar de områden som medverkar till att Mora kan vara en knutpunkt och motor för handel, industri, besöksnäring och utbildning i regionen. Åtgärder som syftar till säkra uppnåendet av dessa mål genomförs, samtidigt som de gör att belastningen på miljön bedöms minska, till exempel genom att trafikbelastningen i Mora sänks.

Satsningen på chefskollektivets ledarskap fortsätter på alla nivåer och i flera olika former. Kompetensförsörjningen, både i den kommunala verksamheten och i kommunens näringsliv är prioriterad verksamhet de närmaste åren, en satsning som bland annat syftar till att på längre sikt upprätthålla en kontinuitet i kommunens samlade kompetens. En av de åtgärder detta arbete utmynnat i är strävan att åstadkomma övergångsåtgärder för personal som endast har en

kort tid kvar till ordinarie pensionsavgång. Övergångsåtgärderna är inte en generell lösning för all personal i det aktuella åldersskiktet, utan kommer att diskuteras i särskild ordning och finansieras genom utnyttjande av de pengar som är reserverade i kommunplanen för strukturåtgärder. Finansieringen är därmed inte ramhöjande. Projektet Lönelots identifierade osakliga skillnader i lönestrukturerna och har avslutats. De identifierade skillnader som åtgärdas kommer att fortsätta att påverka lönesatsningarna under åren 2011-2012. Inom Socialnämndens ansvarsområde har kostnaderna för försörjningsstöd ökat under 2010 som en följd av den rådande lågkonjunkturen och de förändringar som gjorts i socialförsäkringssystemet. Om socialnämndens utgifter för försörjningsstöd under år 2011 överstiger den budgeterade ramen kommer detta att diskuteras i särskild ordning.

Ekonomiska förutsättningar för planperioden

Omvärldsfaktorer som påverkar de ekonomiska förutsättningarna

Den återhämtning som kunde ses i början av 2010 har nu fått sig en ny törn av en andra våg i finanskrisens spår. Den här gången är det de kraftiga underskotten i några av Europas länder som utlöst en finanskris. Det är främst de så kallade PIIGS-länderna, Portugal, Irland, Italien, Grekland och Storbritannien, som dras med stora budgetunderskott i statsfinanserna. Det många bedömare varnat för var just att länder som hade en stor statsskuld och svaga statsfinanser med stora årliga budgetunderskott skulle kunna få det svårt att finansiera de finansiella räddningspaketen. Ett gemensamt beslut om en ”stabiliseringsmekanism” för länder i finansiella svårigheter har tagits av EU, IMF och ECB för att lugna marknaden. Därefter har stora besparingspaket lagts fram i en rad länder för att komma till rätta med de stora budgetunderskotten, men en stor oro präglar fortfarande marknaden.

Bedömningarna för den svenska ekonomin är att BNP nu kommer att öka de närmaste åren. Ett orosmoln är den svenska ekonomins beroende av export till övriga Europa som förväntas påverkas av den låga tillväxten samt att den internationella oron för statsskulderna i många europeiska länder slår igenom i lägre efterfrågan från omvärlden. Arbetslösheten ser ut att inte bli så hög som det först befarades, varför antalet arbetade timmar och därmed skatteintäkterna förväntas öka framåt.

Prognoser för skatteunderlagets förändring i procent totalt för riket åren 2010 – 2013:

	<u>2010</u>	<u>2011</u>	<u>2012</u>	<u>2013</u>
Regeringen, okt -10	1,9	1,1	4,0	4,5
SKL okt -10	1,8	1,6	3,9	4,4
SKL, sept	1,8	3,0	3,9	4,4
Regeringen, april -10	1,9	3,3	4,1	4,4

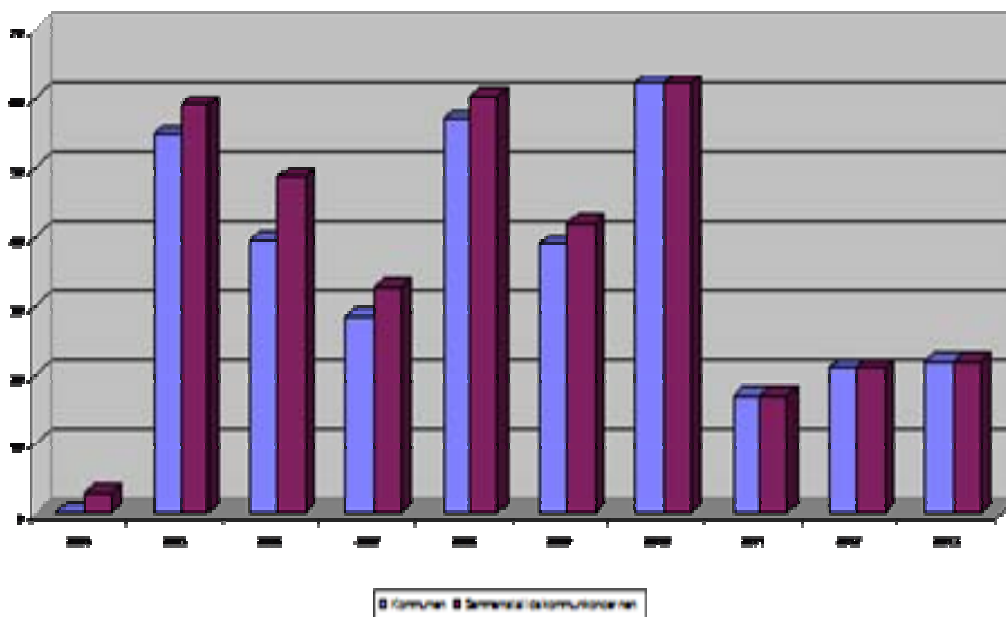
Den utveckling som Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) förutser är mycket lik den som regeringens prognos visar. Regeringen räknar med lägre löneökningstakt, men det vägs upp av en större prognostiserad ökning av antalet arbetade timmar. Skillnaden i prognoserna för 2011 mellan september och oktober förklaras av höjningen av grundavdraget till pensionärer som aviserades i budgetpropositionen för 2011. Förändringen kompenseras i statsbidragen.

Kommunens ekonomiska förutsättningar

Mora kommun har en rad år med goda resultat som innebär att soliditeten har stärkts och medel har kunnat öronmärkas för pensioner intjänade för 1998. Skatten sänks med 10 öre vilket motsvarar 3,3 mkr i minskade skatteintäkter. Vi går nu in i en period med lägre ökningstakt av skatteintäkter än under åren med högkonjunktur. Samtidigt förväntas inflation och löneökningstakt vara lägre än år med högkonjunktur. Därför har uppräkningsramarna för nämndernas ramar anpassats till det utrymme som finns för att kommunen ska nå de finansiella målen.

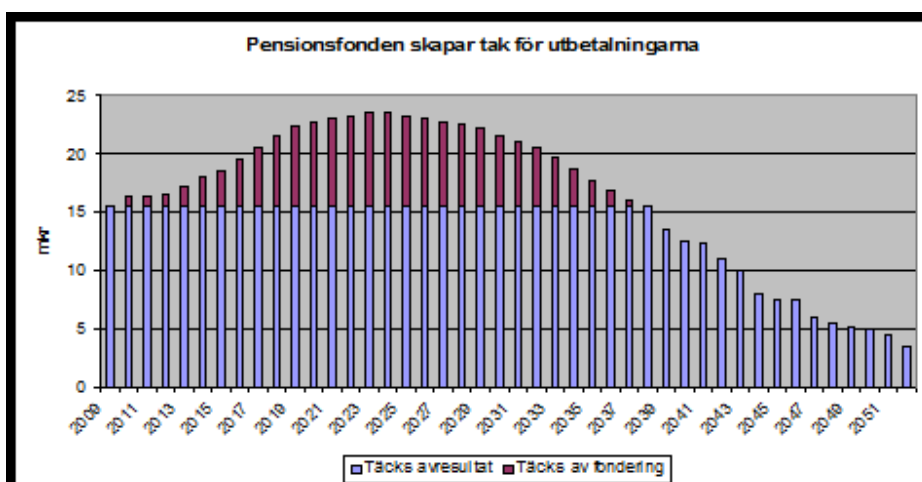
Inför budget 2010 infördes en ny resursfördelningsmodell. Den nya resursfördelningsmodellen är tänkt att på ett bättre sätt fånga upp förändringar i efterfrågan på kommunal service utifrån förändringar i demografin. De verksamheter där det finns en klar koppling mellan antal invånare i olika åldersgrupper i kommunen och behovet av kommunal service ingår i modellen. Verksamheterna är förskola, grundskola, gymnasium samt äldreomsorg i eget och särskilt boende.

Resultat åren 2004 – 2009 samt prognos 2010 och budget 2011 -2013 i mkr för kommunen och kommunkoncernen:

Finansieringen av pensionskulden som intjänades för 1998 har tidigare byggts på antagandet om en ständig tillväxt och möjligheten att finansiera dessa pensioner via kommunalskatten. Dagens situation ser väsentligt annorlunda ut med en svag tillväxt och ökande behov av kommunal service, samtidigt som pensionsutbetalningar från intjänande före 1998 ytterligare belastar utrymmet för kommunal verksamhet. Därför har Mora kommun i ett antal år öronmärkt delar av resultatet för att kunna använda under de år när utbetalningarna är som störst och det kan bli svårt att klara balanskravet, totalt 96 mkr. Sedan år 2000 har avsättningar skett till en pensionsfond för att möta kommande utbetalningar. Den uppgår till knappt 110 mkr.

Mora kommun antog hösten -09 en ny placeringspolicy för pensionsförvaltningen. Det övergripande förvaltningsmålet är att fonden ska finansiera pensionsutbetalningar hänförliga till det totala pensionsåtagandet. Fonderingen kan således användas för att ”kapa topparna” och jämnar ut kassaflödena till dess betalningarna avtar, se diagrammet nedan. En viktig del i förvaltningsuppdraget är etiska aspekter på pensionsfondens placeringar. Den totala pensionskulden uppgick vid det senaste årsskiftet till 556 mkr där ansvarsförbindelsen utgör 90 % av det totala åtagandet.

Planeringsförutsättningar och ramjusteringar för nämndernas verksamhet

Generella förändringar av ramarna

För samtliga nämnder har 2011 års budgetram räknats upp med 1 procent, för 2012 med 1,5 procent och för 2013 med 2 procent. Nivån på den del i resultatet som ska användas som reserv för pensioner har sänkts från 19 mkr till 6 mkr årligen. Det motsvarar bättre behovet av utjämning över åren då det redan i resultatet ingår kostnader för utbetalningar inkl löneskatt med 22 mkr för 2011. Den minskning som skett av personalsociala avgifter minskas nämndernas ramar utifrån hur stora personalkostnaderna är i respektive nämnd. Totalt minskas ramarna med 4,8 mkr vilket är kostnadsneutralt för nämnderna.

Resursfördelning, justering av föregående års modellberäkning

Konsekvenserna av resursfördelningsmodellen blir att Socialnämnden får en utökad ram under planeringsperioden på grund av ett ökat antal äldre samtidigt som För- och grundskolenämnden får minskad ram på grund av minskat antal invånare i skolålder. Beräkningen bygger på en prognos över befolkningsförändringen som togs fram i slutet av 2009. Den prognos som hade använts för resursfördelning inför 2010 års budget har justerats i ramen för 2011 utifrån den nya prognosen, totalt 3,1 mkr, fördelat på För- och grundskolenämnd samt Socialnämnden.

För- och grundskolenämnden

Grundskolan ska fortsätta utvecklas och tillhöra de bästa i landet varför organisation och ledarskap ska utvecklas. Satsning på bland annat specialpedagoger ökar nämndens ram med 4 mkr. Under de närmaste tre åren tillförs nämnden medel för strukturåtgärder som inte är ramhöjande; 6 mkr för 2011, 4 mkr för 2012 och 2 mkr för 2013. Genomförd lönelots innebär en kompensation med 2,2 mkr. De extra medel som regeringen kompenserat kommunerna med för införande av allmän förskola för 3-åringar har tillförts För- och grundskolenämndens budgetram med 484 tkr. Därutöver ger en förväntad minskning av antalet elever i grundskolan en ramjustering med -358 tkr.

Gymnasienämnd

Vid halvårsskiftet 2011 skapas en gemensam nämnd i samverkan med Orsa och Älvdalen. Utifrån den prognostiserade elevminskningen har ramen för gymnasienämnden för andra halvåret minskats med 3,6 mkr. Det innebär 6 mkr mera i ram än i ursprungsförslaget. Därutöver sker kompensation för genomförd lönelots med 0,1 mkr.

Socialnämnden

Socialnämnden får utökad ram med 1,5 mkr för behov av en ny gruppbostad och 2,3 mkr för en ny servicebostad under 2011. Det är många som tillhör personkretsen i LSS som närmar sig slutet på sin gymnasiegång och önskar flytta hemifrån som gör att behovet av servicebostäder ökar. Resursfördelningen ger knappt 2 mkr i ramförstärkning för ökat antal äldre. De ökade kostnader för försörjningsstöd som förväntas utöver de budgeterade 5 mkr, kommer att belastas strukturmedlen i finansförvaltningen. För 2010 har den del som överstiger 5 mkr beräknats till 3,7 mkr och tillförts nämndens ram. Strukturmedlen ska användas för tillfälliga åtgärder och därför är de medlen som tillförs under 2010 ej ramhöjande. Ansvaret för feriearbeten till ungdomar förs över till KS varför ramen minskas med 300 tkr. Kompensation för genomförd lönelots ökar ramen med 0,7 mkr.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har tillförts medel för satsningar på infrastruktur till kollektivtrafiken och flygtrafiken med 1 mkr i ökad budgetram. Eftersom framför allt ungdomsarbetslösheten förväntas öka tillförs kommunstyrelsen 2 mkr för arbetsmarknadsåtgärder för ungdomar. Ytterligare 1 mkr i ökning av kommunstyrelsens ram sker för att säkerställa kommunens möjlighet att erbjuda ungdomar feriearbeten. Den del som tidigare budgeterats för feriearbeten i socialnämndens ram förs samtidigt över till kommunstyrelsen, 300 tkr. Systemkostnader för fastighetsregister och FIR/KID överförs till Byggnadsnämnden från IT-enheten.

Kulturnämnden

Kulturnämnden får ökad budgetram med 0,8 mkr för föreningsbidrag som möjliggör en uppräkning då föreningsbidragen varit oförändrade sedan mitten av 90-talet. Kompensation för genomförd lönelots innebär ramhöjning med 0,4 mkr.

Tekniska nämnden

Tekniska nämnden tillförs de 0,4 mkr som tidigare beslutats om i samband med försäljningen av anläggningarna på Prästholmen. Från tekniska nämnden förs den budget som avser verksamheten kartteknik som efter organisationsförändringen hör till byggnadsnämnden, totalt 2 130 tkr.

Byggnadsnämnden

Byggnadsnämnden tillförs medel för kartverksamheten från Tekniska nämnden, 2 130 tkr. Systemkostnaden för fastighetsregister och FIR/KID uppgår till 290 tkr och har tidigare belastat IT-enhetens budget varför det nu överförs till Byggnadsnämnden.

Revisorerna

Utökning av antal ledamöter innebär en kostnadsökning för revisionen som tillförs 50 tkr.

Nämndernas nettokostnadsramar förändras enligt följande mellan åren (utgångsläge 2010):

Belopp (tkr)	2011	2012	2013
Uppräkning av ramar 1,0 %	9 182		
Uppräkning av ramar 1,5 %		14 104	
Uppräkning av ramar 2,0 %			19 051
Minskade arbetsgivaravgifter i PO-pålägg	-4 845		
Revisionen utökning antal ledamöter	50		
FGN demografiförändring aktuell prognos	-358	3 101	3 015
FGN justering demografiförändring – 08	2 118		
FGN specialpedagoger	4 000		
FGN strukturåtgärder, ej ramhöjande	6 000	4 000	2 000
FGN allmän förskola	484		
FGN Lönelots	2 200		
Gymnasienämnd demografiförändring	-3 623	-7 992	-4 934
Gymnasienämnd lönelots	100		
SOC demografiförändring aktuell prognos	1 966	2 718	2 121
SOC justering demografiförändring – 08	984		
SOC ny gruppbostad	1 500		
SOC ny servicebostad	2 300		
SOC flytt av ansvar feriearbeten till KS	-300		
SOC lönelots	700		
KS infrastruktur	1 000		
KS Arbetsmarknadsåtgärder ungdomar	2 000		
KS Feriearbeten för skolorngdom	1 000		
KS flytt av ansvar feriearbeten från SOC	300		
KS flytt av systemkostnad (FIR/KID fastigheter)	-290		
Kulturnämnd föreningsbidrag	800		
Kulturnämnd lönelots	400		
Tekniska nämnden projekt Prästholmen	400		
Tekniska nämnden flytt av kartverksamhet	-2 130		
Byggnadsnämnden övertag kartverksamhet	2 130		
Byggnadsnämnden övertag system (FIR/KID fastigheter)	290		

Belopp (tkr)	2011	2012	2013
Räddningstjänsten Rakel	135		
Räddningstjänsten lönelots	100		
Summa ramjustering	28 593	15 931	21 253
SOC försörjningsstöd ur strukturmedel	4 000		
Lönelots, justering från lönekartläggning,		2 000	
*) Lönelots kartläggning, blir ramhöjande till de nämnder där justering sker, 2011 är justerad.			

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande
2) Mora skall vara knutpunkt och motor i regionen
3) Utveckla Mora som upplevelse- och aktivitetscentrum
4) Goda förutsättningar att kunna bo och leva på landsbygden
5) Mora skall vara en attraktiv kommun för barn och unga att bo och leva i
6) Ett tryggt och värdigt åldrande
7) Mora skall vara ett tryggt samhälle för alla
8) Hållbar utveckling
9) Attraktiva arbeten
10) Engagerande och hälsofrämjande ledarskap
11) Engagerande och hälsofrämjande medarbetarskap
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling

Resultatbudget (tkr)

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2009	2010	2011	2012	2013
Verksamheternas netto	-865 857	-876 547	-910 124	-926 509	-957 837
Avskrivningar	-37 098	-40 000	-43 000	-44 000	-45 000
VERKSAMHETENS NETTOKOST- NADER	-902 955	-916 547	-953 124	-970 509	-1 002 837
Skatteintäkter	742 035	737 398	752 352	784 789	819 319
Generella statsbidrag och utjämning	197 884	240 276	219 470	210 229	208 527
Finansiella intäkter	6 962	4 100	2 000	2 000	2 000
Finansiella kostnader	-4 842	-2 700	-4 000	-5 000	-5 500
ÅRETS RESULTAT	39 084	62 527	16 698	21 509	21 509
Därav till pensioner, öronmärkning i EK	-19 000	-6 000	-6 000	-6 000	-6 000
ÅRETS RESULTAT	20 084	56 527	10 698	15 509	15 509

Kassaflödesanalys (tkr)

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2009	2010	2011	2012	2013
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Periodens resultat	39 084	62 527	16 698	21 509	21 509
Justering för av- och nedskrivningar	37 098	40 000	43 000	44 000	45 000
Justering för gjorda avsättningar	25 408	2 000	1 500	1 700	1 900
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	700	750	800	850	850
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	102 290	105 277	61 998	68 059	69 259
Förändring rörelsekapital	25 000	-42 000	-19 000	6 000	0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	127 290	63 277	42 998	74 059	69 259
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i materiella anläggningstillgångar	-70 000	-100 000	-92 000	-90 000	-70 000
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			10 000		
Investering i finansiella anläggningstillgångar	-10 000	-60 971			
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		59 892			
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-80 000	-101 079	-82 000	-90 000	-70 000
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån			10 000	10 000	
Amortering av långfristiga skulder	-25 000				
Minskning av långfristiga fordringar	400	300	400	400	400
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-24 600	300	10 400	10 400	400
ÅRETS KASSAFLÖDE	22 690	-37 502	-28 602	-5 541	-341

Balansbudget (tkr)

	Bokslut 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Plan 2012	Plan 2013
TILLGÅNGAR					
ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar, materiella och finansiella	564 062	624 062	663 062	709 062	734 062
Övr aktier, andelar, grundfondskapital	133 763	135 112	134 712	134 312	133 912
Långfristig fordran	20 620	20 100	19 700	19 300	18 900
Summa anläggningstillgångar	718 445	779 274	817 474	862 674	886 874
OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR					
Kortfristiga fordringar	65 555	83 555	85 555	87 555	89 555
Likvida medel	87 097	49 595	20 953	15 452	15 111
Summa omsättningstillgångar	152 652	133 150	106 548	103 007	104 666
SUMMA TILLGÅNGAR	871 097	912 424	924 022	965 681	991 540
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
EGET KAPITAL	569 886	632 413	649 111	670 620	692 129
därav årets resultat	39 084	62 527	16 698	21 509	21 509
AVSÄTTNINGAR					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelse	31 154	33 154	34 654	36 354	38 054
SKULDER					
Långfristiga skulder	70 471	70 471	80 471	90 471	90 471
Kortfristiga skulder	199 586	176 386	159 786	168 236	170 886
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	871 097	912 424	924 022	965 681	991 540

Investeringsbudget (tkr)

	Prognos	Budget	Plan	Plan
	2010	2011	2012	2013
Ram inkl tilläggsbudget vindkraft o Rosa huset	127 500	92 000	90 000	70 000
Planerade/prognos investeringsprojekt	96 400	92 000	80 500	37 000
Ej utnyttjad ram	31 100	0	9 500	33 000
Strategiska investeringar infrastruktur				
Resecentrum	1 000	10 500	5 000	
Genomfart, förbifart E45 RV70	1 000	1 000	1 000	2 000
Utveckling strandenområdet		6 000		
Exploatering Noret (delar som kommunen ska äga)		5 000	6 500	
Summa:	2 000	22 500	12 500	2 000
Strategiska investeringar verksamhet				
Räddningsstation, nybyggnad	2 000	10 000	45 000	18 000
Förskola Utmeland	32 000	3 000		
Ungdomens hus, Rosa huset	8 500			
Kök	0	3 000	3 000	3 000
Summa:	42 500	16 000	48 000	21 000
Övriga infrastrukturinvesteringar				
Övriga infrastrukturinvesteringar	10 000	7 000	7 000	7 000
Summa:	10 000	7 000	7 000	7 000
Investeringar med finansiering				
Vindkraftverk	32 000	2 000		
Ny återvinningscentral	300	35 000	5 000	
Stadsnät/bredband byarna	5 000	7 000	3 000	
Uthålliga energisystem	4 600			
IT-utrustning gemensam nämnd		2 500	5 000	7 000
Summa:	41 900	46 500	13 000	7 000

Driftsbudget (tkr)

	Bokslut 2009	Prognos 2010	Budget 2011	Plan 2012	Plan 2013
Skatteintäkter	765 736	737 398	752 352	784 789	819 319
Inkomstutjämningsbidrag/avgift	161 611	156 952	157 485	158 857	161 924
Kostnadsutjämningsbidrag	-11 342	-13 099	-17 496	-17 527	-17 579
Regleringsbidrag/avgift	-9 864	5 171	20 468	10 027	5 245
Strukturbidrag	2 256	2 257	2 260	2 264	2 271
Införandebidrag	3 304	786	0	0	0
LSS-utjämningsbidrag	17 586	21 261	19 474	19 508	19 566
Prel. kommunal fastighetsavgift	34 333	33 504	34 333	37 100	37 100
Tillfälligt konjunkturstöd vår + höstprop		19 700			
Slutavräkningar	-23 701	13 744	2 946	0	0
Summa skatter och statsbidrag	939 920	977 674	971 822	995 018	1 027 846
Finansiella intäkter	6 961	4 100	2 000	2 000	2 000
Finansiella kostnader	-4 843	-2 700	-4 000	-5 000	-5 500
Strukturåtgärder	0	0	-5 000	-8 000	-15 000
Avskrivningar	-37 098	-40 000	-43 000	-44 000	-45 000
Kapitalkostnader	63 724	62 300	68 700	71 800	73 000
Planeringsreserv	0	-1 610	-4 000	-4 500	-5 500
Personalomkostnad	183 792	180 000	185 000	190 000	196 000
Arbetsgivaravgift	-140 092	-144 000	-152 000	-157 000	-162 000
Förändring pensionsavsättning	-3 198	-2 000	-1 500	-1 700	-1 900
Årets intjänade, individuellt avs	-25 408	-27 000	-27 000	-29 000	-30 000
Pensionsutbetalningar	-18 975	-20 000	-22 000	-23 000	-25 000
Förändring semesterlöneskuld	173				
Summa övriga poster	25 036	9 090	-2 800	-8 400	-18 900
Summa	964 956	986 764	969 022	986 618	1 008 946

Nämndernas ramar (tkr)

	Bokslut	Prognos	Budget	Plan	Plan
	År 2009	År 2010	År 2011	År 2012	År 2013
Nämndernas nettokostnadsramar					
-Revisorerna	-698	-845	-904	-918	-936
-Kommunstyrelsen	-73 384	-82 109	-78314	-79488	-81078
-Valnämnd	-51	-162	-164	-166	-169
-Överförmyndare	-1 401	-1 686	-1450	-1472	-1502
-Servicenämnd för IT			-6 500	-6 598	-6 729
-Räddningstjänsten	-15 408	-16 594	-16 905	-17 159	-17 502
-Byggnadsnämnden	-6 136	-9 295	-9 635	-9 780	-9 976
-Tekniska nämnden	-112 727	-51 604	-51 408	-52 179	-53 223
-Kulturnämnden	-24 814	-25 459	-26 805	-27 208	-27 752
-Miljö o hälsoskyddsnämnd i Orsa	-2 627	-3 160	-3 293	-3 342	-3 409
-För och grundskolenämnden	-320 765	-365 959	-329 279	-287 145	-293 923
-Gymnasienämnden			-49 157	-89 973	-86 740
-Socialnämnden	-367 867	-362 364	-374 309	-382 682	-392 499
-Kapitalkostnader ej fördelat		-5 000	-4 200	-7 000	-12 000
Summa nämnder	-925 878	-924 237	-952 324	-965 109	-987 437
RESULTAT	39 084	62 527	16 698	21 509	21 509

Nämndernas verksamhetsplanering och budget

Valnämnd

ORDFÖRANDE: Jaakko Mattila (C)
ENHETSCHEF: Lars-Gunnar Larsson
FÖRVALTNING: Kommunledningskontoret, kanslienheten

Kommunövergripande mål

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Valnämnd	-51	-162	-164	-166	-169
Summa	-51	-162	-164	-166	-169

Överförmyndare

Ledning

ÖVERFÖRMYNDARE: Ola Blumenberg

ERSÄTTARE: Owe Hällmarker

Förutsättningar för verksamhetsåret

Mora kommunfullmäktige har utsett en överförmyndare. Den delegerar till handläggare vid det gemensamma överförmyndarkansliet i Mora kommun att fatta beslut enligt upprättad delegationsförteckning.

Det som inte kan delegeras är avslagsbeslut, entledigande på grund av olämplighet, vitesföreläggande, yttrande till respektive kommunfullmäktige samt hävande av avtal av samlevnad i oskiftat dödsbo.

Den lokale överförmyndarens roll, förutom att vara beslutsfattare i ärenden som inte går att delegera, blir att delta i en referensgrupp som träffas 2 gånger per år tillsammans med värdkommunens överförmyndarhandläggare.

Vidare ska överförmyndaren ta emot verksamhetsplan, verksamhetsberättelse och förslag till budget för den egna kommunens beredning samt hjälpa till med rekrytering av gode män och förvaltare.

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Överförmyndarnämnd	-1 401	-1 686	-1 450	-1 472	-1 502
Summa	-1 401	-1 686	-1 450	-1 472	-1 502

Kommunstyrelsen

ORDFÖRANDE:	Bengt-Åke Rehn (S)
KOMMUNDIREKTÖR:	Tord Karlsson
FÖRVALTNING:	Kommunledningskontoret

Förutsättningar för verksamhetsåret

Planeringsförutsättningar för personalenheten

Generationsväxlingen kommer att vara den stora frågan att hantera. Det kommer att innebära att kommunen behöver jobba med öka attraktionskraften, att utbilda och utveckla den egna personalen och att utöka samverkan med andra arbetsgivare i närområdet kring rekrytering. Att bygga ett arbetsgivarvarumärke förutspås bli en allt viktigare fråga i takt med att ungdomar väljer arbetsgivare som delar deras egna värderingar. Under 2011 planeras fortsatt ledarskapsutveckling för samtliga chefer i kommunen. Sjukfrånvaron sjönk något mellan 2008 och 2009, men takten har minskat. Analys visar att det är framförallt den korta sjukfrånvaron som ökat. De med många korta sjukfrånvarotillfällen är den största riskgruppen för lång sjukfrånvaro. Bedömningen är därför att resurser behöver läggas på att komma tillrätta med den korta sjukfrånvaron. Kommunen har 2010 ett nytt samverkansavtal som träder i full kraft i mitten av september 2010. Det nya samverkansavtalet innebär en ny organisation för hela samverkanssystemet och behöver följas upp och utvärderas under 2011.

Planeringsförutsättningar för ekonomienheten

Ekonomienheten arbetar för att utveckla och effektivisera kommunens rutiner och processer för ekonomiadministration som en del i strävan mot god ekonomisk hushållning. Ett projekt för införande av e-handel pågår där målet är att effektivisera hela kedjan från det att ett behov uppstår till det att varan eller tjänsten är mottagen och betald. Under 2010 görs en upphandling av systemstöd för e-handel och kommunens inköpsorganisation ses över. Förhoppningen är att utbildning av personal och införande av system kommer att påbörjas under första halvan av 2011. Projektet är en del i den samverkan som sker med Orsa och Älvdalens kommuner. Samtidigt kommer förutsättningar skapas för att kunna skicka e-faktura ut till kund. När det gäller ekonomiska analyser och stöd till kommunledning och förtroendevalda i olika beslutsprocesser kommer arbetet fortsätta med både utbildning och förbättrat ekonomistöd. En av våra prioriteringar kommer fortsatt vara nämnder utan egen förvaltningsekonom.

Planeringsförutsättningar för utvecklingsenheten

Utvecklingsenheten är ett av kommunstyrelsens redskap för att driva utvecklingen i Mora i önskad riktning. Många verksamheter är representerade i enheten och följande förutsättningar och planering gäller för 2011: Kraven på lösningar för ett resecentrum och genomfart Mora är höga och det är ett prioriterat område. Gestaltning och planering av gång- och cykelvägar är ett annan aktuellt område liksom trafikbeställning (kollektivtrafiken) som eventuellt medför flytt av busstationen. Framtida organisation för strategiska samhällsbyggnadsfrågor ska formas med start 2011. Informations- och kommunikationsfrågorna är alltmer i fokus och ny kommunikationsstrategi ska utarbetas och implementeras. Arbetet med ett nytt intranät startar 2010 och slutförs 2011. Samverkan i IT-frågor med Orsa/Älvdalen blir alltmer konkret och ny IT-

strategi utarbetas att gälla de tre kommunerna. System för videokonferens ska utvärderas. Arbete pågår med att initiera start av sociala företag. Det alkohol- och drogförebyggande kan organiseras bättre och diskussioner ska föras om förbättringar. Tillgänglighetsfrågorna har hög aktualitet. "Enkelt" avhjälpna hinder ska enligt lag vara undanröjda 2010. Mycket återstår att gå vidare med 2011. Folkhälsoprogrammet är antaget för 2010-2012 och det ligger till grund för folkhälsoplanerarens arbete. Samverkan i folkhälsofrågor med Orsa och Älvdalen utreds.

Miljösamordnaren leder ett kommunövergripande arbete 2011 med att reducera hanteringen av kemiska produkter. Vi deltar i ett biogasprojekt med 6 andra kommuner. Sustainable City är portal för fortsatt miljöarbete och kommunledningskontoret ska aktivt arbeta med förvaltningarna så att beslutet om ett hållbart samhälle ska få genomslagskraft.

Demokratifrågorna tar delvis nya former och Morapanelen kommer att fortsätta säga sitt 2011 och sen utvärderas. En stor medborgarundersökning och landstinget går vidare. Samverkan i kostfrågor med landstinget fortgår och produktion av mat i landstingets nya kök är planerad till våren 2011.

Planeringsförutsättningar för kanslienheten

Kanslienheten arbetar för att utveckla och effektivisera ärende- och beredningshanteringen i kommunen, dels kommunledningskontorets egen men även samspelet mellan kommunstyrelsen/ kommunledningskontoret och nämnderna/förvaltningarna. Från 1 september 2011 finns i kommunen ett gemensamt kansli för Mora, Orsa, Älvdalen, Rättvik, Leksand och Vansbro kommuner för handläggning av överförmyndarärenden.

Planeringsförutsättningar för näringslivsenheten

Målet är att skapa tillväxt i regionen med Mora som motor. Vi ska ha det bästa näringslivsklimatet i länet och topp 50 i landet. Antal nya företag ska överstiga 100 och antal nya etableringar ska öka under året. Befintliga företag ska erbjudas coachning för att utvecklas. Näringslivsenheten ingår i samhällsbyggnadsgruppen där de större utvecklingsprojekten i Mora hanteras. Strategiska områden är: Besöksnäring - Handel - Evenemang - Industri. Nytt område att kartlägga är gröna näringar med fokus lokal produktion och förutsättningar inom biobränsle. Utmaningen för året är att se nya möjligheter inom teknikföretagen utifrån de nedläggningar och uppsägningar som drabbat Mora - se nya strukturer i framtidens Mora. Aktiviteter fokusområden:

- **Handel** - Norets Handelsområde, Förtätning centrum, Mora Köpstad - aktiviteter, marknadsföring mm
- **Besöksnäring** - Utveckling befintliga och nya besöksmål, Siljan Turism online bokning, utveckla lågsäsongen
- **Evenemang** - Evenemangsstrategi, kriterier, nya evenemang, utveckling befintliga
- **Industri** - Projekt Wajrum - nyetableringar, export, marknadsföring, kompetensförsörjning mm
- **Näringslivsklimat** - Utveckla befintliga och nya mötesplatser för ökad dialog, strategi för kompetens- och rekryteringsfrågor, Forum Mora, Generationsväxling

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	Antal besvarade delegerade medborgarförslag
2) Mora skall vara knutpunkt och motor i regionen	Ta fram ett utvecklingsprogram för Mora Främja företagsklimatet	
4) Goda förutsättningar att kunna bo och leva på landsbygden	Ta fram ett utvecklingsprogram för Mora	
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
		Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar. * Antalet personresor med kollektiva färdmedel ska öka.	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
		Antal personresor med kollektivtrafik (stycken) (Mora kommun geografiskt område)
	Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen Förbättra förutsättningarna för ett livskraftigt och miljöanpassat lantbruk	Areal jordbruksmark (ha).
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans Effektiv verksamhet och organisation Hög kvalitet på levererade tjänster	Budgetföljsamhet

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall 2009	Prognos 2010	Ram 2011	2012	2013
Kommundirektör	-3 637	-2 359	-3 367	-3 470	-3 610
Kanslienhet	-11 794	-22 611	-15 979	-16 218	-16 542
Utvecklingsenhet	-39 056	-35 216	-33 206	-33 703	-34 377
Kostenhet	1 903	2 025	2 215	2 248	2 293
Näringslivsenhet	-8 170	-8 654	-9 026	-9 162	-9 345
Ekonomienhet	-4 650	-5 022	-5 197	-5 275	-5 381
Personalenhet	-7 980	-10 272	-8 987	-9 122	-9 304
Upphandlingsenhet			-1 267	-1 286	-1 312
Utvecklingsmedel			-3 500	-3 500	-3 500
Summa	-73 384	-82 109	-78 314	-79 488	-81 078

Gemensam servicenämnd IT-organisation

Ledning

ORDFÖRANDE:	Peter Helander
FÖRVALTNINGSCHIEF:	Tord Karlsson
FÖRVALTNING:	Kommunstyrelsen

Förutsättningar för verksamhetsåret

Arbetet med att i ett brett perspektiv söka möjligheter till en fördjupad samverkan mellan Mora, Orsa och Älvdalens kommuner har pågått sedan 2008. Syftet är att optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen och verka för kvalitetsförbättringar med oförändrade medel.

Det huvudsakliga syftet med en gemensam IT-organisation för de tre kommunerna är att effektivisera IT-verksamheten och att därigenom skapa mervärde för såväl kommunerna som deras medborgare. Kommunerna genomför nu en långtgående samverkan under ledning av den nyinrättade Servicenämnden i Mora kommun och syftet med detta avtal är att reglera den gemensamma IT-organisationens verksamhet som nämnden skall ansvara för.

Till Servicenämnden i Mora skall vara knutet ett IT-råd. IT-rådet skall bestå av två tjänstemän från respektive kommuns ledningsgrupp samt E-strategen, driftschefen och en sekreterare från IT-enheten. IT-rådet skall utgöra parternas gemensamma arena för att lösa frågor som hänvisas dit i detta avtal samt andra frågor där så förefaller naturligt.

IT-verksamheten består av följande fem (5) huvudområden.

- IT-drift
- strategiarbete
- utvecklingsarbete
- e-strategi
- Bredbands-/stadsnätsfrågor

I kommunens e-strategi identifieras tre mycket viktiga arbetsområden e-demokrati, e-tjänster och e-förvaltning. En förutsättning för dessa områdens utveckling är en utvecklad **IT-infrastruktur** som möjliggör samverkan mellan människor, kommuner och andra myndigheter. Det är också viktigt med förankring och att organisationen och våra medarbetare bedriver ett aktivt omställningsarbete så att processer, attityder och ledning ändras i takt med utvecklingen.

Syftet med det gemensamma avtalet är att reglera tillhandahållandet i kommunerna av all IT-verksamhet enligt FA22/BITS. IT-verksamheten är en strategisk funktion i den kommunala verksamheten och används som en naturlig del i den kommunala förvaltningen och i kontakt mellan politiker, medborgare, näringsliv och tjänstemän

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans	Budgetföljsamhet
	Effektiv verksamhet och organisation	Processkartläggning
		Processförädling
	Hög kvalitet på levererade tjänster	Ta fram handlingsplaner
		Fullfölja handlingsplaner

Budget

	Utfall	Prognos	Budget 2011	Budget 2012	Budget 2013
Ekonomisk jämförelse (tkr)	2009	2010	Ram	Ram	Ram
It-service		-6 766	-6 500	-6 598	-6 729
Summa	0	-6 766	-6 500	-6 598	-6 729

Räddningstjänsten

ORDFÖRANDE: Bengt-Åke Rehn (S)

FÖRVALTNINGSCHEF: Lars Rydstedt

FÖRVALTNING: Räddningstjänsten

Förutsättningar för verksamhetsåret

Verksamheten för räddningstjänsten 2011 inriktas på att skapa förutsättningar för medborgarna i Mora Kommun att få likvärdigt skydd mot olyckor enligt intentionerna i Lag om skydd mot olyckor. Räddningstjänsten lägger stor kraft på att öka utbildningsinsatserna främst utanför tätorten med syfte att öka kunskaperna för de medborgare som får vänta längst på hjälp från räddningstjänsten. Tillsyn utförs enligt långsiktig plan avseende både tillsyn enligt LSO och LBE.

Den operativa personalen ska kompetensutvecklas inom kemikaliesanering och den övriga kompetensen ska kvalitetssäkras genom utbildning och övning enligt särskilt framtagna övnings- och utbildningsplan.

Kommunens övergripande säkerhetsarbete och interna skydd handläggs hos räddningstjänsten men verkar över kommunens samtliga sektorer och påverkar således samtliga verksamheter på ett eller flera sätt.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	Antal besvarade delegerade medborgarförslag
7) Mora skall vara ett tryggt samhälle för alla	Tillsyn av verksamheter som omfattas av skriftlig redogörelse för brandskyddet enligt Lagen om skydd mot olyckor	Antal utförda tillsyner
	Tillsyn av verksamheter som omfattas av Lagen om brandfarlig och explosiv vara.	Antal fysiska tillsyner LBE
	Kvalitetsäkring av operativ förmåga	Antal genomförda övningar för deltidspersonal.
	Genomföra brandskyddutbildning-	Antal genomförda övningar för heltidspersonal. Antal genomförda ledningsövningar för räddningstjänstens befäl Lärande från olyckor Antalet utbildade personer

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	ar för hem och fritid (HoF)	Antalet besökta bystugor
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar.	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
	Risk- och sårbarhetsanalys avseende extraordinär händelse skall genomföras årligen	Inskickad risk- och sårbarhetsanalys till länsstyrelsen
11) Engagerande och hälsofrämjande medarbetarskap	Genomföra brandskyddsutbildningar av kommunens personal	Antal utbildad kommunanställd personal
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans	Budgetföljsamhet
	Effektiv verksamhet och organisation	
	Hög kvalitet på levererade tjänster	

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Räddningstjänst	-15 408	-16 594	-16 905	-17 159	-17 502
Summa	-15 408	-16 594	-16 905	-17 159	-17 502

För- och grundskolenämnden

ORDFÖRANDE:	Anna Hed (C)
FÖRVALTNINGSCHEF:	Christer Winbo
FÖRVALTNING:	Barn- och utbildningsförvaltningen

Förutsättningar för verksamhetsåret

Följande förutsättningar ligger till grund för planerade åtgärder:

- Antalet Moraungdomar i gymnasieåldern minskar med 88 år 2011.
- De frivilliga skolformerna i Mora förs till en gemensam gymnasienämnd för Mora, Orsa och Älvdalen 1 juli 2011.
- Implementeringen av ny skollag, läroplans- och kursplaneförändringar och nytt betygssystem görs under 2010-2011.
- Tanken om en skola för alla skall vara vägledande vid organisationsförändringar.
- Föräldrautbildningen har permanentats.
- Allmän förskola för barn i åldrarna 3 – 5 skall vara fullt utbyggd, vilket medför att en ny förskoleavdelning kommer att behöva inrättas.
- Fortbildningsprogrammet Förskolelyftet fortsätter under året.
- Förvaltningen får ökade kostnader för vaccinationer, bl. a. vaccin mot HPV.
- Ämnesbehörigheten skärps för lärare som undervisar barn i lägre åldrar.
- En översyn av datortillgängligheten och IT-stödet är nödvändig.
- Lokalförsörjningsplanen visar på en överkapacitet av lokaler inom grundskolan.

Ovanstående förutsättningar ställer krav på att planerade åtgärder balanserar budgeten för år 2011-2012 och samtidigt är långsiktigt hållbara.

Detta åstadkommes genom att:

- Gymnasieskolan kommer att anpassa organisationen 2010 utifrån kommande elevminskningar.
- En organisationsförändring som innebär att sarskolan inkluderas i grundskolan görs inför läsåret 2011–2012.
- Med anledning av sarskolans flytt måste en lokalanpassning göras, primärt på Noretskolan.
- Modulerna för Strandens förskola avvecklas då förskolan förs över till Utmelandsskolan 2011.
- En översyn av För- och grundskoleförvaltningens ledningsorganisation görs inför hösten 2011.
- Förvaltningen upprättar en resursfördelningsplan för 2011.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	Antal besvarade delegerade medborgarförslag
4) Goda förutsättningar att kunna bo och leva på landsbygden	Bibehållande av byskolor	Antalet skolor
5) Mora skall vara en attraktiv kommun för barn och unga att bo och leva i	Aktivt verka för att ge barn och elever ett rikt kulturutbud	Antal kulturaktiviteter (film, dans, teater, konst, litteratur och musik)
7) Mora skall vara ett tryggt samhälle för alla	Skolan skall vara en trygg arbetsplats. Det drogförebyggande arbetet i skolan skall intensifieras.	Andel elever med hög oanmäld frånvaro God arbetsmiljö - resultat från elevenkät Andel ungdomar som brukar alkohol, narkotika eller tobak
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
		Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar.	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
	* Främja föräldraskap genom olika former av föräldrastöd för att grundlägga ett gott samspel mellan föräldrar och barn Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen Förvaltningen skall sträva efter att avyttra lokaler som inte används.	

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
9) Attraktiva arbeten	Arbetsgivaren skall sträva mot att erbjuda personalen önskad sysselsättningsgrad.	Andel personal som erhållit önskad sysselsättningsgrad
10) Engagerande och hälsofrämjande ledarskap	Tydligt chefsansvar	Andel personal som är nöjd med sin chef
	Ledarutvecklingsprogram för chefer	Antal medarbetare per chef
11) Engagerande och hälsofrämjande medarbetarskap	Goda förutsättningar för personalen att bedriva verksamhet	Andel rektorer som genomgått (eller genomgår) rektorsutbildningen
	Adekvat utbildning för tjänsten	God arbetsmiljö - resultat från personalenkät
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling	Adekvat kompetensutveckling inom yrket	Andel lärare omräknat till heltidstjänster med pedagogisk högskoleexamen
	Kommunens ekonomi i balans	Andel lärare som har behörighet att undervisa i samtliga ämnen som ingår i den egna tjänsten
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling	Effektiv verksamhet och organisation	Budgetföljsamhet
	Hög kvalitet på levererade tjänster	Antal lärare (heltidstjänster) per hundra elever
	Barn och elever i behov av särskilt stöd skall vara prioriterade	

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Skolchef centralt	-7 198	-11 018	-11 324	-11 486	-11 757
Förskola obl. Skolformer	-224 677	-249 537	-261 617	-267 045	-273 348
Frivilliga skolformer *	-80 273	-96 253	-47 478		
Elevhälsoenheten	-8 617	-9 151	-8 860	-8 614	-8 818
Summa	-320 765	-365 959	-329 279	-287 145	-293 923

* Andra halvåret 2011 ska budgeten för frivilliga skolformer tillhöra den nya gymnasienämnden.

Gymnasienämnden

ORDFÖRANDE:	Lennart Sohlberg (S)
FÖRVALTNINGSCHEF:	Lotta Nygren
FÖRVALTNING:	Gymnasieskolan

Förutsättningar för verksamhetsåret

Den gemensamma gymnasienämnden för Mora-Orsa - Älvdalen startade 2010-01-01. Från och med 2011-07-01 startar gymnasienämndens verksamhet. Personalen från Älvdalens Vuxenutbildning, SFI samt Individuella program och personalen vid Orsa lärcentrum erbjuds anställning under gymnasienämnden. Personalen som är anställd vid S:T Mikaelsskolan omorganiseras till gymnasienämnden.

En ny skollag, nya betygsteg samt ny gymnasiereform träder i kraft 1 juli 2011. Det innebär att den nya gymnasieorganisationen har att implementera en ny gymnasieutbildning samtidigt som årskurs 2 och 3 ska fullfölja sin utbildning enligt nuvarande förordning.

Individuella programmet kommer i och med införandet av den nya gymnasiereformen att övergå till Introduktionsprogram vilket leder till en utökning jämfört med dagens verksamhet och införande av följande 5 inriktningar:

- Preparandutbildning (för behörighet till gymnasiet på högst 1 år)
- Programinriktat individuellt val
- Yrkesintroduktion
- Individuellt alternativ
- Språkintröduktion

Den nya gymnasiereformen ställer ökade krav på samverkan med arbetslivet genom programråd, lärlingsutbildning och kurser i entreprenörskap.

För att undervisningen ska vara effektiv och attraktiv för elever krävs ett modernt IT-stöd i form av personliga elevdatorer

Elevernars förkunskaper i vissa ämnen har sjunkit de senaste åren vilket föranleder ett behov av ökade stödinsatser för att eleverna ska nå kursmålen.

Inför höstterminen 2011 minskar antalet ungdomar i gymnasieålder i hela riket. Det blir en utmaning för gymnasiet att ha en optimal organisation som är kostnadseffektiv samtidigt som hänsyn tas till ungdomarnas val och arbetsmarknadens behov.

För att S:t Mikaelsskolan ska vara attraktiv för ungdomar krävs att;

- utbildningarna håller en hög kvalitet med välutbildade pedagoger och bra kvalitet på undervisningsmaterial och teknisk utrustning
- skolan erbjuder ett brett och attraktivt programutbud
- idrottsutbildningarna håller sådan kvalitet att de certifieras av specialidrottsförbunden

Gymnasienämnden får en kompensation för demografiförändring med 6 mkr som innebär att Gymnasienämnden minskar kostnaderna med 4 mkr jämfört med 2010.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
2) Mora skall vara knutpunkt och motor i regionen	Collegutbildningar	Elevernas uppfattning om utbildningen i allmänhet
		Elevernas uppfattning om den arbetsplatsförlagda utbildningen
5) Mora skall vara en attraktiv kommun för barn och unga att bo och leva i	Aktivt verka för att ge barn och elever ett rikt kulturutbud	Antal kulturaktiviteter (film, dans, teater, konst, litteratur och musik)
	Attraktiv gymnasieskola	90 % av Moraungdomarna i gymnasieåldern väljer S:t Mikaelsskolan Nöjdhetsindex
7) Mora skall vara ett tryggt samhälle för alla	Skolan skall vara en trygg arbetsplats.	
	Det drogförebyggande arbetet i skolan skall intensifieras.	
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
		Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar. Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
9) Attraktiva arbeten	Arbetsgivaren skall sträva mot att erbjuda personalen önskad sysselsättningsgrad.	Andel personal som erhållit önskad sysselsättningsgrad
10) Engagerande och hälsofrämjande ledarskap	Tydligt chefsansvar	Andel personal som är nöjd med sin chef

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	Ledarutvecklingsprogram för chefer	Andel rektorer som genomgått (eller genomgår) rektorsutbildningen
11) Engagerande och hälsofrämjande medarbetarskap	Goda förutsättningar för personalen att bedriva verksamhet	
	Adekvat utbildning för tjänsten	
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans	Budgetföljsamhet
		Budgetföljsamhet
		Budgetföljsamhet
		Budgetföljsamhet
		Budgetföljsamhet
	Effektiv verksamhet och organisation	Antal lärare (heltidstjänster) per hundra elever
		Hög kvalitet på levererade tjänster
		Elever med slutbetyg som ger behörighet för vidare studier
		Andel elever som har fått arbete/daglig verksamhet när de slutar gymnasieskolan
		Övergång till högskolan inom 3 år efter avslutad utbildning i gymnasieskolan
	Barn och elever i behov av särskilt stöd skall vara prioriterade	

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Frivilliga skolformer	0	0	-43157	-89973	-86 740
Komp demografi	0	0	-6 000	0	0
Summa	0	0	-49157	-89973	-86 740

Socialnämnden

ORDFÖRANDE:	Bernt Persson (S)
FÖRVALTNINGSCHIEF:	Gunnel Gyllander
FÖRVALTNING:	Socialförvaltningen

Förutsättningar för verksamhetsåret

Den demografiska utvecklingen med ökat antal äldre kommer med stor sannolikhet att öka efterfrågan på hemtjänst och särskilda boenden. Vi ser ett ökat behov av demensplatser i stället för "vanliga" särskilt boendeplatser. Inför 2011 kommer också antalet demensplatser att öka i och med utökningen av platser på Strömstådarna. Inom hemtjänsten pågår ett arbete med att samordna, effektivisera och kvalitetssäkra hemtjänsten som kommer att pågå även under 2011. Försäkringskassans förändrade regelverk kring sjukpenning och sjukersättningar och lågkonjunkturen påverkar kostnaderna för försörjningsstöd. Hur resultatet av detta kommer att påverka 2011 är svårt att förutspå. Missbruket, främst bland unga, ökar i Mora, vilket kommer att resultera i högre kostnader för placeringar och missbruksbehandlingar.

Under 2011 öppnar en ny gruppboende för funktionshindrade ungdomar. De närmaste åren därefter ser vi ett behov av gruppboende/serviceboende för ett antal ungdomar som avslutar sin gymnasieutbildning.

Den största osäkerhetsfaktorn inför 2011 och möjligheterna att rymma verksamheten inom tilldelad ram.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	Antal besvarade delegerade medborgarförslag
5) Mora skall vara en attraktiv kommun för barn och unga att bo och leva i	Insatser för barn och ungdomar ska i den mån det är möjligt erbjudas på hemmaplan	Minskning av antal vård dygn hvb barn och ungdomar resp familjehem Antal ärenden i resursteamet
6) Ett tryggt och värdigt åldrande	Brukare/anhöriga ska känna sig trygga och nöjda med den vård som ges	Andel brukare/ anhöriga som känner sig trygga och nöjda (NKI)
		Andel anställda med USK utbildning Antal Klagomål
	Insatserna ska utföras med hänsyn till brukarnas integritet och önskemål	Andel brukare som har varit delaktiga i upprättandet av Genomförandeplan

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	Möjligheterna till social samvaro och gemenskap ska öka för de som bor i eget boende	Antal ”förebyggande-besök” Antal deltagare i aktiviteter i hos Aktivitetssamordnarna
	Insatserna ska präglas av ett funktionsbevarande och rehabiliterande förhållningssätt	Andel tillsvidare anställd personal som har genomgått utbildning i rehabiliterande förhållningssätt
	Underlätta för de personer som vårdar anhöriga i hemmet	Antal beslut anhörigvård/ dagverksamhet ska öka från 2009 Antal avslagsbeslut växelvård
	Ett aktivt arbete för att förebygga och kartlägga avvikelser inom hälso- och sjukvården	
7) Mora skall vara ett tryggt samhälle för alla	Brukare med funktionshinder ska känna sig trygga och nöjda med den omsorg de får	Andel brukare/gode män som känner sig trygga och nöjda Antal klagomål LSS
	Insatserna ska utföras med hänsyn till brukarnas självbestämmande, integritet och önskemål	Andel brukare som varit delaktiga i upprättandet av Genomförandeplan
	Barn och ungdomsutredningar ska kvalitetssäkras genom BBIC-licensen	Andel ärenden med utredningsplan Andel aktuella ärenden med genomförandeplan
	Genom ”Arbete & utveckling” bidra till att möjliggöra ett självständigt liv	Andel brukare som utvecklats med hjälp av stegförflyttningssmodellen Antal deltagare som erhållit sysselsättning hos extern arbetsgivare
		Antal ärenden längre än 6 mån med försörjningsstöd
	Ett aktivt arbete för att förebygga och kartlägga avvikelser inom hälso- och sjukvården (LSS)	
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
		Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar.	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
	* Främja föräldraskap genom olika former av föräldrastöd för att grundlägga ett gott samspel mellan föräldrar och barn	
	Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	
9) Attraktiva arbeten	Minska antalet sjukdagar	Sjuktal
	Arbeta för att tillgodose framtida rekryteringsbehov	
	Arbeta för att höja statusen inom vård och omsorg	
	Antal personer med önskad sysselsättningsgrad ska öka	
10) Engagerande och hälsofrämjande ledarskap	Medarbetarna ska vara stolta över sitt arbete och nöjda med sin arbetssituation	
	Utveckla och stärka ledarskapet	Ledarskapsindex (Tricconec)
11) Engagerande och hälsofrämjande medarbetarskap	Utveckla och stärka medarbetarskapet	
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans	Budgetföljsamhet
	Effektiv verksamhet och organisation	Kostnad per plats i boende (SoL)(Äo)
		Kostnad per plats i boende (LSS)
		Kostnad per hemtjänsttimme
	Hög kvalitet på levererade tjänster	
	Kontinuerligt anpassa verksamheten utifrån ändrade behov och ekonomiska förutsättningar	

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	Utveckla kostnadseffektiva lösningar i egen regi	Andel köpt verksamhet IFO/LSS

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Administration o	-42 615	-47 811	-52 071	-52 892	-53 993
Förvaltningsövergrip.					
Äldreomsorg	-185 587	-185 048	-190 253	-195 824	-201 862
därav hemtjänst	-80 225	-79 332	-79 417	-81 742	-84 263
därav säbo	-89 753	-89 306	-91 162	-93 831	-96 724
därav övrig ä.omsorg	-15 609	-16 410	-19 675	-20 251	-20 875
LSS / IFO	-139 666	-129 505	-131 985	-133 966	-136 644
därav LSS/Soc Psyk/Arbete	-98 838	-91 742	-96 600	-98 050	-100 009
därav IFO	-40 827	-37 763	-35 386	-35 916	-36 635
Summa	-367 867	-362 364	-374 309	-382 682	-392 499

Gemensam nämnd social myndighetsutövning

Ledning

ORDFÖRANDE:	Bernt Persson
FÖRVALTNINGSCHEF:	Gunnel Gyllander
FÖRVALTNING:	Socialförvaltningen

Förutsättningar för verksamhetsåret

Arbetet med att i ett brett perspektiv söka möjligheter till en fördjupad samverkan mellan Mora, Orsa och Älvdalens kommuner har pågått sedan 2008. Syftet är att optimera den ekonomiska effektiviteten, säkerställa kompetensförsörjningen och verka för kvalitetsförbättringar med oförändrade medel.

Samverkanskommunerna arbetar med ”serviceavtal inom äldreomsorgen.

Mora kommun är värdkommun och den gemensamma nämnden ingår i värdkommunens organisation. Den gemensamma nämnden ansvarar för följande verksamheter:

- Familjerätt
- Utredning och beslut enligt LSS stöd och service
- Utredning och beslut avseende bistånd enligt SoL för äldre
- Utredning och beslut avseende bistånd enligt SoL för fysiskt och psykiskt funktionshindrade

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans Effektiv verksamhet och organisation Hög kvalitet på levererade tjänster	

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Myndighetsutövning			0	0	0
Summa			0	0	0

Kulturnämnden

ORDFÖRANDE: Gunillahelen Olsson (S)

FÖRVALTNINGSCHEF: Caroline Smids

FÖRVALTNING: Kulturförvaltningen

Förutsättningar för verksamhetsåret

År 2011 har delar av Kulturförvaltningens verksamheter samlokaliseras i ett nytt ungdokumenthus. Kulturskolan bedriver verksamhet på övre plan och på de nedre planen sker verksamhet av och för Moras ungdomar. Detta innebär att kulturförvaltningen gör en omorganisation för att bättre svara mot den nya verksamhetsinriktningen. Ungdomarna och deras behov är betydligt mer i fokus än tidigare. Flytten till det nya ungdokumenthuset innebär även att kulturförvaltningen måste klara en ökad hyra om 300 000 kronor med befintlig ram. Effektivisering pga omorganisation och samlokalisering kan till viss del hjälpa till med uppgiften, men det kommer att behöva ske faktiska nedskärningar för att klara budgetramarna; nedskärningar i form av uppsägningar.

Då kulturnämndens budgetramar för perioden inte motsvarar förväntade kostnadsökningar, kommer det bli svårt att fortsätta leverera tjänster av hög kvalitet. Det finns två vägar: antingen koncentrerar man sig på vissa verksamheter och avslutar andra, eller så ser man över möjligheterna att genom samverkan effektivisera utan att behöva ge avkall på de kommunala tjänsternas kvalitet. Under 2011 kommer en utredning av eventuella möjligheter till en organisatorisk samverkan mellan de lagstadgade biblioteken i Mora, Orsa och Älvdalen vara klar.

Kulturnämnden får en ökad ram till bidrag för föreningar, som inte har räknats upp sedan mitten på 90-talet.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	Antal besvarade delegerade medborgarförslag
3) Utveckla Mora som upplevelse- och aktivitetscentrum	Alla som bor i Mora ska uppleva att de erbjuds ett gott kulturutbud. Civilsamhället ska stimuleras till ett ökat samhällsengagemang för att ge de boende i Mora en rikare fritid	Bruttokostnad för allmänkultur per invånare Andel nöjda enligt kultur- och fritidsvaneundersökning Antal studietimmar hos studieförbunden i kommunen per invånare i Mora kommun Studieförbundsstöd (kr) per invånare i Mora kommun

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
		Föreningsstöd (kr) per invånare i Mora kommun Utdelat arrangörstöd (kr) per invånare i Mora kommun
	Biblioteken ska vara de mest besökta offentliga mötesplatserna i Mora kommun.	Utlån per invånare Besök per invånare Besök på bibliotekets webbplats per år Antal aktiviteter per år Antal årsöppetimmor per 1000 invånare Bruttokostnad per invånare
	Alla som bor i och besöker Mora ska ges möjlighet till ökad kunskap om Moras kulturhistoria, kulturhistoriska byggnader, stadsmiljöer och landskap.	Antal besök på Mora bygdearkiv Antal besök i bild databasen Moras bildskatt Enkätundersökning vartannat år Bruttokostnad per invånare
4) Goda förutsättningar att kunna bo och leva på landsbygden	Det ska finnas möjlighet till biblioteksservice dygnet runt via det digitala kommunbiblioteket.	Antal besök på bibliotekets webbplats Antal nedladdningar av e-media
5) Mora skall vara en attraktiv kommun för barn och unga att bo och leva i	Alla barn och unga ska ges möjlighet att uttrycka sig med flera olika estetiska språk, oavsett familjens ekonomiska, geografiska och sociala förhållanden. Alla barn och unga ska ges möjlighet till en meningsfull fritid med upplevelser, uttryck och eget skapande.	Antal barn och unga i kulturskolans verksamhet Mirandas verkstäder per invånare 7-12 år Antal elever i kulturskolan per invånare i Mora kommun Antal elever i kulturskolans verkstäder per invånare 7-12 år Utlån av barn- och ungdomslitteratur per invånare 0-19 år Antal barn och unga i kö till Kulturskolan per invånare 7-19 år

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	<p>Barn och unga ska ha inflytande över sin livssituation och över utformandet av sin framtid</p> <p>Barn och unga ska ges möjlighet att delta i samarbetsprojekt med och möta andra kommuner, länder och generationer.</p> <p>Ungkulturhuset ska vara den mest besökta offentliga mötesplatsen för 13- till 19-åringar.</p>	<p>Föreningskostnader per hyrd ungdomstimme i idrottshall</p> <p>Antal bidragsberättigade deltagartillfällen för barn och unga per invånare</p> <p>Föreningsstöd (kr) till ungdomsverksamhet per invånare</p> <p>LUPP-undersökning vart tredje år</p> <p>Antal utlån av bibliotekens speciallitteratur särskilt riktat till barn och unga med funktionsnedsättningar</p> <p>Antal arrangemang särskilt riktade till barn och unga med funktionsnedsättning</p> <p>Föreningsstöd (kr) för verksamhet för barn och unga med funktionsnedsättning per invånare</p> <p>LUPP-undersökning vart tredje år</p> <p>Antal barn och unga som deltagit i samarbetsprojekt per invånare 7-19 år</p> <p>Antal besökare per invånare i åldrarna 13-19 år</p> <p>Antal årsöppetimmor per invånare 13-19 år</p> <p>Bruttokostnad per invånare 13-19 år</p>
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	<p>Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m²) (Mora kommun)</p> <p>Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m²) (Morastrand).</p>

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	<p>Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar.</p> <p>Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen</p>	<p>Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)</p>
	<p>Alla som bor i Mora ska ha tillgång till böcker, fotografier och annan information för upplysning, utbildning, kunskapssökande och personlig utveckling.</p> <p>Moras kulturhistoriska arv ska finnas tillgängligt för nutida och framtida generationer.</p>	<p>Antal besökare till bibliotek, arkiv och Kulturhus per år</p> <p>Antal beställda kopior från Mora bygdearkiv per år</p> <p>Utlån per invånare</p> <p>Genomsnittlig väntetid till budget- och skuldrådgivning</p> <p>Antal ärenden hos konsumentrådgivningen</p> <p>Antal besökare Mora bygdearkiv</p> <p>Antal besökare bildatabasen</p> <p>Antal sålda kopior Mora bygdearkiv</p> <p>Antal arkiverade handlingar Mora bygdearkiv</p> <p>Antal samtidsdokumentationer Mora bygdearkiv</p>
9) Attraktiva arbeten	Kulturförvaltningen ska verka för att erbjuda heltider	Andel heltidsanställda vid Kulturförvaltningen
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	<p>Kommunens ekonomi i balans</p> <p>Effektiv verksamhet och organisation</p> <p>Hög kvalitet på levererade tjänster</p>	Budgetföljsamhet

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Kulturchef	-4 376	-3 696	-4 115	-4 177	-4 260
Allmänskultur	-3 689	-4 466	-4 696	-4 767	-4 862
Ungdomssamordnare	-956	-734	-741	-752	-767
Bibliotek	-7 497	-7 633	-7 689	-7 805	-7 961
Fritidskonsulent	-2 575	-2 905	-3 734	-3 790	-3 866
Kåken	-89	-231			
Kulturskola	-5 632	-5 794	-5 830	-5 917	-6 036
Summa	-24 814	-25 459	-26 805	-27 208	-27 752

Tekniska nämnden

ORDFÖRANDE:	Åke Knutz (C)
FÖRVALTNINGSCHEF:	Mikael Jaråker
FÖRVALTNING:	Tekniska förvaltningen

Förutsättningar för verksamhetsåret

Tekniska nämndens verksamheter kommer i stort att bedrivas som de gör idag. Förhoppningen är att fastighetsavdelningen 2011 kommer vara förstärkt inför kommande pensionsavgång och med hänsyn till ökat behov av lokalplanering och hantering av internhyra. Även markavdelningen står inför en pensionering och en lösning för detta bör finnas 2011. Antalet exploateringsprojekt 2011 kommer fortsätta vara högt och behovet av resurser inom markavdelningen kommer vara densamma. Gata-/parkverksamheten kommer fortsätta arbeta för en bättre trafiksituation i Mora och för effektivare väghållning i den mån det går. Även arbetet med att minska elförbrukningen på gatubelysningen kommer prioriteras för att inte kostnaderna skall skena iväg. Fritidsverksamheten kommer ha en bättre överblick på ekonomin och de ekonomiska riskerna kommer att minska 2011. Detta bl.a. genom försäljningen av anläggningarna på Prästholmen men också p.g.a. erfarenheterna från första året med spåravgifter. Hyreskostnaderna för anläggningarna på Prästholmen kommer dock att öka en del om kommunen väljer att satsa på nya fotbollsplaner och övriga nya anläggningar. Diskussionerna med föreningarna kommer att fortsätta för att hitta bättre och effektivare driftlösningar på kommunala fritidsanläggningar framöver. Renhållningen i Mora kommer 2011 arbeta genom det nya kommunala kompetensbolaget för VA och Renhållning med säte i Orsa. Det kommer vara en omställning och under 2011 kommer organisationen och rutinerna falla på plats. Effekterna från samverkan med Orsa och Älvdalen beträffande Mora kommuns renhållningsverksamhet är svåra att bedöma i detta tidiga skede. Dock gäller fortfarande de kalkyler som redogjorts tidigare, dvs. ca 1,1 Mkr i årlig besparing. Boverket har nyligen ändrat i verkets byggregler BBK, vilket har lett till att högre krav ställs på viss typ av ventilation. Detta i sin tur leder till ökat behov av investeringar för att justera ventilationen i kommunens egna kök. Konkurrenslagen skärptes vid årsskiftet och detta ställer högre krav på att kommunal verksamhet inte konkurrerar med privata företag. Detta påverkar främst simhallsverksamheten men i och med försäljningen bör detta inte leda till några problem för Mora kommun.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	Antal besvarade delegerade medborgarförslag
2) Mora skall vara knutpunkt och motor i regionen	Utarbeta en strategisk plan för markanvändning Noret Handel Resecentrum Genomfart Mora	

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
3) Utveckla Mora som upplevelse- och aktivitetscentrum	Fortsatt utveckling av Prästholmen	
	Projekt Destinationsdesign	
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
		Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Energieffektivt byggande; vid om- och nybyggnationer	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar. * Vidareutveckla möjligheter att ta sig fram till fots och på cykel Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	
11) Engagerande och hälsofrämjande medarbetarskap	Starta och genomföra LEAN-projekt	
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans	Budgetföljsamhet
	Effektiv verksamhet och organisation	
	Hög kvalitet på levererade tjänster	

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Teknisk nämnd	963	-3 449	-3 468	-3 520	-3 590
Gata/Park	-32 380	-28 653	-28 921	-29 355	-29 942
Fastighet	-66 509	-2 000	-996	-1 011	-1 031
Fritid	-12 003	-16 872	-17 397	-17 658	-18 011
Karta	-1 760				
Mark	-1 046	-630	-626	-635	-648
Renhållning	-31	0	0	0	0
Energirådgivare	39	0	0	0	0
Summa	-112 727	-51 604	-51 408	-52 179	-53 223

Byggnadsnämnden

ORDFÖRANDE:	Anders Bogg (C)
FÖRVALTNINGSCHEF:	Christina Holback
FÖRVALTNING:	Stadsbyggnadsförvaltningen

Förutsättningar för verksamhetsåret

Byggnadsnämnden är den kommunala nämnd som skall fullgöra de uppgifter vilka i huvudsak regleras i plan- och bygglagen, lagen om tekniska egenskapskrav på byggnader, miljöbalken och lagen om bostadsanpassningsbidrag. Nämnden har även arkivansvar enligt 4 § arkivlagen. Byggnadsnämnden skall medverka i den fysiska planeringen så att en god livsmiljö skapas åt kommuninvånarna och värna om den för bygden unika bebyggelsen men även genom hög planberedskap underlätta för utbyggnader och nyetableringar. Byggnadsnämndens tjänster skall kännetecknas av rättssäkerhet och av hög kvalitet, pålitlighet, god förmåga och trovärdighet att uppfylla och tillfredsställa kommuninnevånarnas krav, behov och förväntningar. Efterfrågan på byggbara och planlagda områden för bostadsbyggande är stor och äldre detaljplaner måste ändras eller upphävas för att tillgodose dagens krav. Nya detaljplaner för handel men även ökning av byggrätter för handeln i centrala Mora efterfrågas så även ny planlagd mark för industriändamål. Ett samverkansarbete mellan stadsarkitektkontoren i Mora och Orsa har påbörjats.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	Antal besvarade delegerade medborgarförslag
2) Mora skall vara knutpunkt och motor i regionen	Planlägga för handel	Lagakraftvunnen detaljplan för handel
	Planlägga för verksamheter	Lagakraftvunnen detaljplan för verksamheter.
3) Utveckla Mora som upplevelse- och aktivitetscentrum	Planlägga för rekreationsområden	Lagakraftvunnen detaljplan för rekreationsområden.
4) Goda förutsättningar att kunna bo och leva på landsbygden	Tjänstegaranti för bygglov	Handläggningstid bygglov max 3 veckor för enkelt ärende
	Markreserv för bostäder	Antal bostäder som det finns planlagd mark för
	Planläggning för skola och barnomsorg	Lagakraftvunnen detaljplan för skola och barnomsorg.

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	Planläggning övrigt Översiktsplan.	Lagakraftvunna övriga planer Tidpunkt för aktualitetsförklaring
7) Mora skall vara ett tryggt samhälle för alla	Pröva rätten till bostadsanpassningsbidrag för personer med funktionsnedsättning	Andel rätt åtgärd utförd bostadsanpassning
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler Energieffektivt byggande; vid om- och nybyggnationer Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar. Förbättra förutsättningarna för utvinning och produktion av förnybar energi i Mora Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun) Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand). Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag) Uppskattad produktion av förnybar energi (GWh) (Mora kommun geografiskt område)
9) Attraktiva arbeten	Återbesättning av tjänster	
11) Engagerande och hälsofrämjande medarbetarskap	Arbetsflöden för ärendehantering skall ses över. Effektivisering och samordning med Orsa.	
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans Effektiv verksamhet och organisation Hög kvalitet på levererade tjänster	Budgetföljsamhet

Budget

	Utfall	Progn.	Ram		
Ekonomisk jämförelse (tkr)	2009	2010	2011	2012	2013

Byggnadsnämnd	-278	-300	-300	-305	-311
Stadsark kont adm		-7 259	-7 420	-7 531	-7 682
Bygglov/Bygganmälan		1 835	1 957	1 986	2 026
Planer		310	310	314	320
Karta/Mät/GIS		-2 130	-2 422	-2 458	-2 507
Bostadsanpassning	-1 582	-1 751	-1 760	-1 786	-1 822
Stadsark förvaltningen	-4 276				
Summa	-6 136	-9 295	-9 635	-9 780	-9 976

Miljö- och hälsoskyddsämnden (för Mora och Orsa)

ORDFÖRANDE:	Hans Nahlbom (S) ORSA
VICE ORDFÖRANDE	Christina Bröms (C) MORA
FÖRVALTNINGSCHIEF:	Camilla Björk
FÖRVALTNING:	Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen

Förutsättningar för verksamhetsåret

Kärnverksamheten som Miljö- och hälsoskyddsämnderna i Mora och Orsa bedriver är tillsyn enligt miljöbalken och livsmedelslagen. Varje år görs en behovsutredning som visar det faktiska behovet av tillsyn utifrån lagstiftning och centrala myndigheters krav. Den senaste behovsutredningen som gjordes hösten 2009 visar ett behov på ytterligare 3 tjänster, ½ tjänst på livsmedel samt 2 och ½ tjänst inom miljöbalkens område. För att kunna möjliggöra en del av denna utökning har miljö- och hälsoskyddsämnderna arbetat fram en ny taxa inom miljöbalkens område, dessutom finns förslag på att höja timavgiften till 800 kronor (både för livsmedel och miljö- och hälsoskydd). Den nya taxan beräknas att ge ökade intäkter och kommer att möjliggöra en utökning av personalstyrkan med en tjänst inom befintlig ram. För att kunna utföra den tillsyn vi är ålagda att göra på ett effektivt sätt finns behovet av att utöka personalstyrkan med två tjänster under 2011 samt ytterligare en tjänst under 2012. Detta kan till viss del finansieras med ökade intäkter, men dessutom krävs en utökad budgetram. I de budgetförslag för 2011 som nämnderna lämnar till respektive kommun finns därför äskningar utöver tilldelade budgetramar. Konsekvenserna av att inte kunna utöka antalet personal med 3 tjänster är att vi inte har möjlighet att bedriva den tillsyn som verksamhetsutövarna betalar för. Dessutom påverkar det personalens hälsa då en ständig känsla av otillräcklighet skapar stress, låg självkänsla och ineffektivitet. Om Mora och Orsa miljö- och hälsoskyddsämnder bildar en gemensam miljönämnd från och med 2011 kommer vissa effektiviseringar kunna göras. De största vinsterna med en gemensam nämnd får vi eftersom tid kommer att frigöras från administrationen så att vi till exempel hinner med att sköta arkivet (som vi idag har extrapersonal för att göra), om vi dessutom får ett gemensamt datastöd (Ecos), gemensamma mallar mm kommer arbetet på sikt bli effektivare och mer tid kan läggas på tillsyn.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader Vi har rättssäker handläggning och ger service och information med hög kvalitet.	Antal besvarade delegerade medborgarförslag

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
4) Goda förutsättningar att kunna bo och leva på landsbygden	Vi ska delta aktivt i samhällsplaneringen för att åstadkomma en god miljö och en hållbar utveckling.	
7) Mora skall vara ett tryggt samhälle för alla	Vi ska bedriva tillsyn för att säkerställa en god och hälsosam miljö i bostäder, skolor, förskolor, hygien- och offentliga lokaler	Andel genomförda planerade tillsynsbesök, hälsoskydd.
	Vi ska bedriva kontroll för att de livsmedel som produceras, säljs och på andra sätt hanteras i kommunen ska vara säkra.	Andel genomförda planerade kontroller, livsmedelstillsyn.
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
		Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar.	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
	Minska försurningens effekter	Andel kalkade sjöar med kemisk måluppfyllelse (%).
		Andel kalkade sjöar med kemisk måluppfyllelse (%).
		Andel kalkade vattendrag med kemisk måluppfyllelse (%).
		Andel kalkade vattendrag med kemisk måluppfyllelse (%).
Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen		
Minska andelen enskilda VA-anläggningar		
Miljöredovisning i årsbokslutet		

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	Vi ska bedriva tillsyn för att minska spridning av oönskade miljö- och hälsostörande ämnen till luft, mark och vatten Vi ska delta aktivt i samhällsplaneringen för att åstadkomma en god miljö och en hållbar utveckling.	Andel genomförda planerade tillsynsbesök, miljötillsyn.
	Vi ska bedriva naturvårdsarbete så att värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas.	
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans Effektiv verksamhet och organisation Hög kvalitet på levererade tjänster	Budgetföljsamhet

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Miljö/hälsoskyddsnämnd	-344	-343	-340	-260	-260
Livsmedel	-89	-195	-173	-190	-200
Miljötillsyn	-50	-255	-430	-500	-519
Gem miljö/hälsokontor	-1 907	-1 798	-1 780	-1 817	-1 850
Kalkning	-70	-145	-145	-145	-150
Naturvård	-143	-424	-425	-430	-430
Myndighetsutövning	-26				
Summa	-2 629	-3 160	-3 293	-3 342	-3 409

Bolagens verksamhetsplanering och budget

Moraparken AB

ORDFÖRANDE: Bengt-Åke Rehn (S)

VD: Hans-Olof Bogren

Förutsättningar för verksamhetsåret

Verksamhetsåret 2011 blir det år då vi under ett helt år kan följa två av våra stora investeringar som slutfördes under första halvan av 2010.

Det är två investeringsobjekt, Västergårdens stugby med 16 parhuslägenheter samt bowlinghallen med 10 banor. Bägge objekten slutfördes under första halvåret 2010 och kommer från och med den

1 januari 2011 att vara bokningsbara och resultatet kan avläsas under ett helt verksamhetsår. Vi kommer också att rangera ut ca 20 st av våra enkla campingstugor och anlägga nya el-platser för husvagn på anläggningen. All åtgärder och investeringar sker i syfte att höja standarden inom anläggningen.

Politiska beslut som påverkar verksamhet och investeringar är bland annat en eventuell försäljning av Mora Parken samt Mora Kommuns avtal med Mora Idrottspark. Bägge besluten påverkar vårt företag och kan i dagsläget inte konkret bedömas med avseende på den inverkan de får på verksamheten i bolaget.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
	Energieffektivt byggande; vid om- och nybyggnationer	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar.	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
	Moraparken och Moravattenska energieffektivisera. Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	Påvisbara energieffektiviseringsåtgärder Moraparken och Moravatten
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans Effektiv verksamhet och organisation Hög kvalitet på levererade tjänster	Budgetföljsamhet

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande		
8) Hållbar utveckling		
12) God ekonomisk hushållning för fortsatt utveckling		

Budget

Ekonomisk jämförelse (tkr)	Utfall	Progn.	Ram		
	2009	2010	2011	2012	2013
Hotell	1 300	568	600	700	700
Stugby etapp 1 och 2	660	638	800	900	900
Huvudbyggnad med bowling	-2 940	-1 943	-1 500	-1 300	-1 200
Camping	970	941	1 000	1 100	1 200
Summa	-10	204	900	1 400	1 600

Kommentarer: Resultatutvecklingen är baserad på att bowlinghallen och stugbyn etapp 2 har ett nollresultat första året. Därefter sker en successiv resultatförbättring år 2011, 2012 och 2013. Även övriga boendedelar såsom camping och hotell får genom ökad volym ett bättre resultat. Resonemanget bygger också på att vi nyttjar befintlig personalstyrka i omsättningsökningen.

Morastrand AB

ORDFÖRANDE: Lars Vilhelmsson (C)

TJÄNSTEFÖRRÄTTANDE VD: Lars Vilhelmsson (C)

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
1) Medborgarna är delaktiga och har inflytande	Till nämnd delegerat medborgarförslag besvarat inom 12 månader	
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun)
	Energieffektivt byggande; vid om- och nybyggnationer	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand).
	Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar.	Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
	Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans Effektiv verksamhet och organisation Hög kvalitet på levererade tjänster	Budgetföljsamhet

Budget

	Utfall	Progn.	Ram

Ekonomisk jämförelse (tkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Hyrer	136 975	139 306	142 471	145 343	148 270
Övriga intäkter resultat	56 518	500	500	500	500
Entreprenad köp av vht	-84 536	-46 824	-47 404	-47 948	-48 522
Personalkostnader	-43 055	-38 250	-39 397	-40 579	-41 767
Avskrivningar	-23 739	-21 188	-21 388	-21 488	-21 588
Räntekostnader	-30 620	-30 695	-31 362	-32 157	-32 826
Övriga kostnader	-9 938	0	0	0	0
Summa	1 605	2 849	3 420	3 671	4 067

Moravatten AB

ORDFÖRANDE: Gösta Frost (S)

VD: Lars Mjöberg

Förutsättningar för verksamhetsåret

Budgeten för 2011 är inte antagen av styrelsen. Budgetberedning för bolaget sker under hösten 2010 och styrelsen fattar beslut om budget i november 2010. Ovanstående budget- och plan-siffror är hämtade ur vår 10-åriga ekonomiska långtidsplan. Bygger på en justering av taxan med ca + 4 % för år 2011.

Investeringsbudgeten tas samtidigt med driftsbudgeten i november varje år. Investeringsbudgeten tas alltid i form av rambudget men finns uppdelad på projektnivå. Detta ger verksamheten större spelrum i planeringen. På grundval av belastningen i verksamheten kan vi därför vara tvingad att senarelägga viss investeringsverksamhet där tidsaxeln inte är av största vikt.

Kommunövergripande mål

Kommunövergripande mål (Strategiska mål)	Nämndmål (åläggande/åtagande)	Mått
8) Hållbar utveckling	Minska energianvändningen i kommunens lokaler Alla personbilar som köps eller leasas av Mora kommun och de kommunala bolagen ska uppfylla Vägverkets definition för miljöbilar. Minska användningen av farliga kemiska produkter inom den kommunala organisationen	Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Mora kommun) Mängd normalårskorrigerad tillförd köpt energi per ytenhet i byggnaderna (kWh/m ²) (Morastrand). Andel inköpta/leasade miljöbilar av totalt antal (%) (Mora kommun och kommunala bolag)
12) God ekonomiskushållning för fortsatt utveckling	Kommunens ekonomi i balans Effektiv verksamhet och organisation Hög kvalitet på levererade tjänster	

Budget

	Utfall	Progn.	Ram		
Ekonomisk jämförelse (tkr)	2009	2010	2011	2012	2013
Nettoomsättning	51 338	37 250	38 735	38 735	40 090
Övrigt	1 564	0	0	0	0
Material och tjänster	-29 351	-18 510	-18 730	-18 960	-19 185
Personalkostnader	-14 825	-11 775	-11 290	-11 505	-11 735
Avskrivningar	-5 106	-5 300	-5 370	-5 430	-6 485
Kapitalkostnader	-1 203	-2 000	-2 000	-2 000	-3 100
Summa	2 417	-335	1 345	840	-415

Ekonomisk ordlista

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda att stadigvarande innehas.

Avskrivningar

Planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar.

Balansräkning

Visar den ekonomiska ställningen och hur den förändrats under året. Tillgångarna visar hur kommunen använt sitt kapital (i anläggnings- och omsättningstillgångar) resp hur kapitalet har anskaffats (lång- och kortfristiga skulder samt eget kapital).

Eget kapital

Kommunens totala kapital består av anläggningsskapital (bundet kapital i anläggningar mm), rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Finansieringsanalys

Visar hur årets löpande verksamhet och investeringar har finansierats och hur verksamhetens likvida ställning har påverkats.

Internränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som utnyttjas inom en viss verksamhet.

Kapitalkostnader

Benämning av internränta och avskrivning som verksamheter erlägger till finansförvaltningen som ersättning för de medel som finansierat en investering.

Likviditet

Betalningsberedskap på kort sikt (förmåga att betala skulder i rätt tid).

Balanslikviditet = omsättningstillgångar/kortfristiga skulder

Betalningsberedskap i antal dagar:

Likvida medel = (likvida medel/verksamhetens nettokostnad) x 365

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag mm.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar.

Långfristiga skulder

Skulder överstigande ett år.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, t ex likvida medel i % av externa utgifter (likviditet).

Omsättningstillgångar

Likvida medel, kortfristiga fordringar, lager och förråd.

Tillgångar som kommunen inte räknar med att ha kvar mer än högst ett år och som kan omsättas, dvs säljas och förvandlas till kontanter.

Periodisering

Fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkning

Visar hur förändringen av det egna kapitalet under året har uppkommit. Det egna kapitalets förändring kan även utläsas av balansräkningen.

Resultatutveckling

Årets resultat/Eget kapital

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Soliditet

Anger hur stor andel av de totala tillgångarna som kommunen själv äger.